

CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
(Dąbrowskiego 8)
otwarta w godzinach od 16 do 20.

T R E Ś Ć:

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

	Strona
89. Min. W. R. i O. P. Okólnik № 127 w spr. obchodu rocznic historycznych	439
90. Min. W. R. i O. P. Okólnik № 153 o pieczęciach pryw. szkół	439
91. Min. W. R. i O. P. Zrzekanie się Pożyczki Narodowej	441
92. " " " " "Polska na morzu"	441
93. Kurator O. S. B. Zarządzenie w spr. Państw. Kom. Egzamin. dla naucz.	442
94. " " " " w spr. zrealizowania instr. dotyczącej programów nauki w I, II i V oddz. szkół powsz.	444
95. Odznaczenia	448
96. Ruch służbowy	450
KOMUNIKATY.	454
CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.	
Pierwszy tydzień czytania — J. Osiecka	460
S. Dobraniecki — Organizacja pracy w kl. II na podstawie nowego programu — H. S.	466
Nowe programy i ich realizacja — J.	470
Sprawozdanie z kursu dla instruktorów Straży Przedniej Okręgu Brzeskiego — P.	473
Z wydawnictw	475
Książki nadesłane	478
WYDAWNICTWA I ŚRODKI NAUKOWE DOZWOLONE DO UŻYTKU SZKOLNEGO	480

KURATOR OKRĘGU SZKOLNEGO BRZESKIEGO
PRZYJMUJE INTERESANTÓW W PONIEDZIAŁKI
I PIĄTKI OD GODZ. 12 DO 14-ej.

M I N I S T E R S T W O

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK NR. 127.

z dnia 9 września 1933 r. (II S-8072/33)

w sprawie obchodu rocznic historycznych w szkołach.

W związku z tem, że w bieżącym roku szkolnym zbiega się szereg rocznic historycznych, które będą uroczysto obchodzone przez szerokie koła społeczeństwa, Ministerstwo zwraca uwagę Kuratorów, że obchody te nie powinny zakłócać normalnego toku pracy szkolnej. Rocznice te należy zatem czcić bądź w formie pogadarek na lekcjach historii, lub języka polskiego, bądź też przenieść uroczysty obchód na czas pozalekcyjny lub na dzień wolny skądinąd od normalnych zajęć szkolnych (święto lub niedziela).

Powyższe ograniczenie nie dotyczy tych szkół, w których dany obchód łączy się z głębiej pojętym programem wychowawczym szkoły (np. obchody ku czci Batorego lub Sobieskiego w szkołach Ich imienia).

Zarządzenie niniejsze należy stosować do wszystkich obchodów, nie objętych zarządzeniami władz szkolnych.

O tem należy zawiadomić szkoły.

Podsekretarz Stanu

(—) Kazimierz Pieracki

M I N I S T E R S T W O

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK NR. 153.

z dnia 29 października 1933 r. (I Org-1005/41/33)

o pieczęciach prywatnych szkół oraz zakładów naukowych i wychowawczych.

I. W myśl § 14 wzoru statutu prywatnych szkół i § 12 wzoru statutu prywatnego przedszkola (Dz. Urz. Ministerstwa

W. R. i O. P. z r. 1932, Nr. 4, poz. 45) prywatne szkoły (przedszkola) mogą używać pieczęci, których format i tekst podlega zatwierdzeniu właściwej władzy szkolnej.

Właściwą do zatwierdzenia pieczęci jest władza szkolna, która wydaje orzeczenia, wymienione w art. 2-7, 11 i 12 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych.

II. Pieczęć prywatnej szkoły (przedszkola) winna odpowiadać następującym warunkom:

- 1) nie może zawierać godła państwowego,
- 2) nie może również zawierać żadnych innych godeł, emblematów i oznak,
- 3) treścią napisu na pieczęci może być tylko nazwa szkoły w brzmieniu, ustalonym w zatwierdzonym statucie; w razie potrzeby dopuszczalne są skróty, jak np. zamiast „prywatna“ — „pryw“, „szkoła“ — „szk“, zamiast „gimnazjum“ — „gimn.“ i t. d., podobnie jak na urzędowych pieczęciach szkół państwowych.
- 4) format i rozmiary pieczęci winny być takie same, jak w szkołach państwowych danego typu (por. § 4 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 listopada 1931 r. o pieczęciach urzędowych, Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 127).

Materiał, z jakiego pieczęć ma być wykonana, oraz miejsce jej wykonania — są dowolne.

III. Władze szkolne, które zatwierdzają wzory pieczęci, prowadzą ewidencję i przechowują odbitki zatwierdzonych pieczęci.

IV. Oprócz omówionych wyżej pieczęci szkolnych, mogą szkoły prywatne (przedszkola) używać podłużnych pieczętek nagłówkowych, które poza pełną lub skróconą nazwą szkoły (§ 8 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 473) mogą zawierać jedynie dokładny adres szkoły i numer telefonu.

Podsekretarz Stanu

(—) Kazimierz Pieracki

91.

MINISTERSTWO

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Dnia 10 listopada 1933 r. Nr. I R-10094/33.

Zrzekanie się Pożyczki Narodowej na rzecz Skarbu Państwa lub na cele społeczne.

W związku z zapytaniem jednego z Kuratorów Okręgów Szkolnych, w jaki sposób ma ustosunkować się do podań subskrybentów Pożyczki Narodowej, którzy zadeklarowane przez siebie sumy ofiarowują na cele społeczne lub zrzekają się na rzecz Skarbu Państwa, Ministerstwo na podstawie Komunikatu Pana Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej wyjaśnia, co następuje:

Rząd ogłosił pożyczkę wewnętrzną, a nie zamierzał robić zbiórki pieniężnej na Skarb Państwa.

Przerzucanie akcji pożyczki na akcję zbiórki wzbudzi nieufność do Państwa jako kredytobiorcy, oraz utrudni popularyzację formy oszczędzania poprzez nabywanie papierów państwowych, co również było jednym z celów Pożyczki Narodowej.

Z tych więc względów, chociaż taka ofiarność społeczeństwa na rzecz Państwa jest godna najwyższej pochwały, wspomniana akcja powinna być hamowana, aby nie przyniosła Państwu nieuniknionej szkody wbrew woli jej inicjatorów.

Dyrektor Departamentu

(—) K. Makuch

92.

MINISTERSTWO

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 17 listopada 1933 r. Nr. II S-10393/1933 r.

„Wydawnictwo Polska na morzu.

Pragnąc pogłębić w społeczeństwie zainteresowanie dla wartości i znaczenia morza, Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy łącznie z Ligą Morską i Kolonjalną przystąpił do wydania dzieła p. t. „Polska na morzu“, które ma być źródłem wszechstronnych informacji o sprawie morskiej, jako też

zobrazowaniem polskiego dorobku morskiego w szeregu artykułów, ilustrowanych wieloma zdjęciami i barwnymi planszami.

Doceniając ważność uświadomienia młodzieży szkolnej o wartości posiadania własnego morza, uważam za pożądane, aby wzmiankowane wydawnictwo znalazło się w bibliotekach nauczycielskich lub uczniowskich tych zakładów i szkół, dla których nabycie wydawnictwa jest możliwe.

Podsekretarz Stanu
(—) Kazimierz Pieracki.

KURATORJUM

Okręgu Szkolnego Brzeskiego

ZARZĄDZENIE

z dnia 17 października 1933 roku Nr. I-24544/33.

w sprawie Państwowych Komisji Egzaminacyjnych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Nawiązując do okólnika z dnia 14.X.1932 r. Nr. 15/I-16883/32 zawiadamiam, że dla uzupełnienia poszczególnych Państwowych Komisji Egzaminacyjnych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych oraz wobec dokonanych przesunięć na stanowiskach Inspektorów Szkolnych w związku z utworzeniem obwodów szkolnych, mianowałem dodatkowo na zasadzie § 3 zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 14.XII.1928 r. o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 ex 1929, poz. 3) do końca kadencji tych Komisji, t. j. 31.VIII-1935 roku.

w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Brześciu n. Bugiem.

Zastępcą Prezesa: p. Młyńskiego Romana, inspektora szkoln. w Brześciu n. B.

Członkami: p. Łukasiewicza Antoniego, zast. insp. szkolnego w Brześciu n. B.
p. Makarewicza Jana, p. o. insp. szkoln. w Kamieniu-Koszyrskim,
p. Hojaka Kazimierza, zast. insp. szkoln. w Kamieniu-Koszyrskim,

- p. Grabowskiego Czesława, inspektora szkoln. w Kobryniu,
- p. Pawłowicza Witolda, p. o. kierown. 7-kl. publ. szk. powsz. w Brześciu n. B.,
- p. Sagan-Borowicza Henryka, naucz. 7-kl. publ. szk. powsz. w Wysokiem-Lit.,
- p. Boreysza Marję, kier. 7-kl. publ. szk. powsz. w Kamieniu-Kosz.,
- p. Jahołkowskiego Józefa, p. o. kier. 7-kl. publ. szk. powsz. Nr. 2 w Kobryniu,
- p. Michtę Walentego, p. o. kier. publ. szk. powsz. w Rudcu-Wielk., obw. kobryńskiego.

w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Prużanie.

- Członkami: p. Mudryka Franciszka, zast. insp. szkoln. w Drohiczynie-Pol.,
p. Woźniaka Bolesława, p. o. kier. publ. szk. powsz. w Berezie-Kartuzkiej, obw. prużańskiego,
p. Szerszenia Czesława, kier. 5-kl. publ. szk. powsz. w Malczu, obw. prużańskiego.
p. Kolińskiego Konstantego, p. o. kier. 3-kl. publ. szkoły powsz. w Błudniu, obw. prużańskiego.

w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Pińsku.

- Członkami: p. Bandurskiego Czesława, insp. szkoln. w Łużnińcu,
p. Janiszewskiego Leona, zast. insp. szkoln. w Pińsku,
p. Ciesielskiego Mieczysł., zast. insp. szkoln. w Stolinie,
p. dr. Szolę Tadeusza, naucz. gimnaz. państw. w Pińsku,
p. Wolańskiego Adama, p. o. kier. publ. szk. powsz. w Mańkiewiczach, obw. stolińskiego.

w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Białymstoku.

- Członkami: p. Skowrona Antoniego, zast. insp. szkoln. w Białymstoku-Podlaskim,
p. Nowaka Jana, naucz. państw. seminarjum nauczyc. w Białymstoku,
p. Burasa Józefa, kier. publ. szk. powsz. Nr. 9 w Białymstoku,

p. Lipińskiego Wład., naucz. publ. szk. powsz.
Nr. 9 w Białymstoku.

w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży.

Członkami: p. Majewskiego Stefana, zast. insp. szkoln. w
Łomży,
p. Wawszczaka Stanisława, insp. szkoln. w Ostro-
łęce,
p. Poremskiego Antoniego, zast. insp. szkoln. w
Ostrołęce,
p. Jemielitego Bolesława, naucz. publ. szk. powsz.
w Kolnie.

P. o. Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) R. Petrykowski

94.

KURATORJUM

Okręgu Szkolnego Brzeskiego

ZARZĄDZENIE

z dnia 2 listopada 1933 r. Nr. I-26526/33

w sprawie realizowania instrukcji, dotyczącej programów nauki
w oddziałach I, II i V publicznych szkół powszechnych (Dz.
Urz. Kuratorjum O.S. Brzeskiego Nr. 6/1933).

Nawiązując do zarządzenia z dnia 8 lipca b. r. Nr. I-
15487/33, podającego wytyczne planu pracy w szkolnictwie pow-
szecznym oraz do zleceń, udzielonych na pierwszej tegorocznej
konferencji inspektorskiej, podkreślam ponownie konieczność
zorganizowania najbardziej planowej i celowej pracy, zmierzają-
cej do gruntownego i wszechstronnego poznania przez wszy-
stkich nauczycieli nowej ustawy ustrojowej i nowych progra-
mów oraz najlepszego ich realizowania w praktyce szkolnej w
oddziałach I-szych, II-gich i V-tych w szkołach powszechnych
wszystkich stopni organizacyjnych.

Instrukcja, regulująca stronę programową pracy, jest już
w rękach każdego nauczyciela, należy się postarać, by ją każ-
dy nauczyciel dokładnie poznał, dobrze zrozumiał i właściwie
stosował.

I.

1. Praca rad peda- gogicznych

P.P. Inspektorowie dołożą wszelkich
starań, by rady pedagogiczne szkół od 3
do 7-klasowych urządziły możliwie najczę-
ściej, najmniej jednak dwa razy w miesiącu,
specjalne zebrania i rozpatrywały na nich
programy poszczególnych przedmiotów w za-
kresie wymienionych oddziałów (I i II i V)
w oparciu o codzienną praktykę danej szko-
ły. Na zebraniach tych zaleca się rozważanie
sprawozdań poszczególnych nauczycieli z re-
alizacji programów za ubiegły okres tygod-
niowy lub dwutygodniowy oraz ustalanie
wytycznych programowych na najbliższy ty-
godniowy lub dwutygodniowy okres pracy.

W większych ośrodkach mogą się zbie-
rać rady pedagogiczne kilku szkół i wspólnie
pracować nad zagadnieniami realizacji pro-
gramów.

Odpisy protokołów z tych specjalnych
zebrań poszczególnych jak i łącznie pracu-
jących rad pedagogicznych, nadsyłane przez
przewodniczących w terminie 3-dniowym, bę-
dą P.P. Inspektorowie przechowywać dla u-
możliwienia wglądu do nich P.P. Wszy-
stkim tatorom.

2. Praca nauczy- cieli szkół niżej zorganizowanych.

Pobudzą też P.P. Inspektorowie nau-
czycielstwo szkół niżej zorganizowanych —
1 i 2-klasowych — do pracy w wymienio-
nym kierunku, licząc się z tem, że ci właśnie
napotkają większe niż pierwsi trudności przy
realizowaniu programów.

Powinni się zatem i oni grupować w
zespoły, obejmujące kilka sąsiednich szkół,
dla wspólnego opracowywania zagadnień u-
strojowo-programowych, aktualnych w szko-
łach niżej zorganizowanych i to również w
ścisłej łączności z codzienną praktyką szko-
lną, z rozważaniem wyników za okresy ubie-
głe, jak i ustalaniem wytycznych na okresy
najbliższe.

Zespoły te będą również przysyłać od-
pisy protokołów za swych zebrań, które
P.P. Inspektorowie przechowają do wglądu
Kuratorjum.

II.

Praca konferencji rejonowych.

1. Tegoroczne, a zapewne i przyszłoroczne konferencje rejonowe, odbywać się będą również pod hasłem poznania nowego ustroju szkolnego i nowych programów.

W dążeniu do gruntownego poznania i dokładnego zrozumienia ustroju i programów szkoły powszechnej, oprócz poznawania programów poszczególnych przedmiotów czy też programów poszczególnych oddziałów, zaleca się opracowanie na konferencjach w ścisłym związku z ustrojem i programami, kilku zagadnień specjalnych syntetyzujących, np. szkoła powszechna w nowym ustroju, myśli przewodnie nowego ustroju szkolnego, myśli przewodnie nowych programów, zagadnienia wychowawcze i dydaktyczne w nowych programach, środowisko w nowych programach i t. p.

2. Jakkolwiek większość zagadnień programowych znajdzie rozwiązanie już na zebraniach rad pedagogicznych czy zespołów nauczycieli szkół niżej zorganizowanych, to i na konferencjach rejonowych trudniejsze czy bardziej interesujące partie programu mogą być przepracowywane w tej samej skali, a nawet ilustrowane lekcjami pokazowymi.

Zarówno rady pedagogiczne, jak i zespoły przedłożą zawczasu (przynajmniej na 2 tygodnie przed terminem) przewodniczącym konferencji rejonowych zagadnienia, które chciałyby zreferować na danej konferencji w postaci relacji czy też wątpliwości.

III.

Jako zasady obowiązujące w bieżącym i przyszłym roku szkolnym — wprowadzam:

1. Na każdej konferencji rejonowej winien być obecny inspektor względnie jego zastępca. Tylko bardzo poważne powody mogłyby usprawiedliwić wyjątkową nieobecność inspektora (zastępcy) na konferencji.

2. Inspektor względnie zastępca bierze w konferencjach udział czynny, t. j. referuje na każdej konferencji wybrane zagadnienie z dziedziny ustrojowo-programowej, bądź udziela wyjaśnień lub syntetyzuje prace konferencji.
3. Program, miejsce i terminy konferencji należy ustalić na cały bieżący rok szkolny i podać je do wiadomości nauczycielstwu na najbliższej konferencji.
4. Na dobór referentów zwrócą P. P. Inspektorowie szczególnie troskliwą uwagę.
Udział nauczycieli seminarjów nauczycielskich jako referentów jest b. wskazany.
5. Wszyscy uczestnicy konferencji mają przybywać na nie przygotowani do wzięcia czynnego udziału w obradach. Obustronne zapytania i wyjaśnienia (referenta i audytorjum) po każdym referacie jest bardzo wskazane.
6. Na konferencjach winno być organizowane wzajemne informowanie się uczestników o swych spostrzeżeniach i wątpliwościach w związku z realizacją programów.
7. Z każdej konferencji ma być spisany protokół, który w odpisie będzie przechowywany w Inspektoracie do wglądu organów inspekcyjnych Kuratorjum.

W związku z niniejszym zarządzeniem przedłożą P. P. Inspektorowie możliwie niezwłocznie, jednak nie później — niż do 30 b. m., plan pracy konferencji rejonowych, uzgodniony z przewodniczącymi poszczególnych rejonów i obejmujący:

- 1) Termin i miejsce każdej konferencji;
- 2) Program każdej konferencji;
- 3) Nazwisko, imię i stanowisko służbowe osób referujących;
- 4) Wybrane zagadnienia do referowania przez P. P. Inspektorów i Zastępców.

P. o. Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) R. Petrykowski

95.

ODZNACZENIA

Pan Prezydent Rzeczypospolitej zarządzeniem z dnia 10 listopada 1933 r. (Monitor Polski Nr. 259, poz. 277, 278, 279 i 280) nadał

**KRZYŻ KAWALERSKI
ORDERU ODRODZENIA POLSKI**

p. Józefowi *LUBOJACKIEMU*, p. o. naczelnika wydziału Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego, za owocną pracę społeczno>wychowawczą;

po raz pierwszy

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

za zasługi na polu pracy pedagogicznej:
księdzu dr. Stanisławowi *HALCE*, dyrektorowi gimnazjum państwowego w Białymstoku;

za zasługi na polu pracy oświatowej i społecznej Ludwikowi *ZAREMBIE*, dyrektorowi państwowego seminarjum nauczycielskiego w Białymstoku;

po raz pierwszy

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

za zasługi na polu pracy społecznej

p. p.: Janinie *BOROWSKIEJ*, nauczycielce gimnazjum państwowego w Łunińcu., — Aleksandrowi *ISAAKOWI*, nauczycielowi gimnazjum państwowego w Białymstoku, — Józefowi *OBUCHOWSKIEMU*, nauczycielowi gimnazjum państwowego w Pińsku, — Józefowi *OSTOLSKIEMU*, kierownikowi szkoły powszechnej w Świętej Woli, pow. kosowskiego, — Marjanowi *WITLIBOWI*, kierownikowi szkoły powszechnej w Szeniach, pow. prużańskiego;

za zasługi na polu pracy społecznej

w Związku Strzeleckim.

p. p. Janowi *DOMAŃSKIEMU*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Sokolach, powiatu wysokomazowieckiego, — Michałowi *FULMYKOWI*, emerytowanemu nauczycielowi seminarjum nauczycielskiego w Łomży, — Bolesławowi Zygmunutowi *STANKIEWICZOWI*, sekretarzowi Inspektoratu Szkolnego w Kobryniu, — Czesławowi *WASILEWSKIEMU*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Boćkach, powiatu bielsko-podlaskiego;

za zasługi na polu pracy pedagogicznej

Stanisławowi *PIOTROWSKIEMU*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Radziłówce, powiatu bielsko-podlaskiego;

za zasługi na polu pracy pedagogicznej i społecznej

p. p.: Janowi *GAJEWSKIEMU*, kierownikowi szkoły powszechnej w Piaskach, powiatu kosowsko-poleskiego, — Franciszkowi *GUŚCIORZE*, nauczycielowi gimnazjum państwowego w Brześciu n.B., — Michałowi *MOTOSZCE*, kierownikowi szkoły powszechnej w Białymstoku;

za zasługi na polu pracy oświatowej

p. Marji *BOREYSZO*, kierownicze szkoły powszechnej w Kamieniu-Koszyrskim;

za zasługi na polu pracy kulturalno-oświatowej i społecznej

p. p.: Helenie *ARABSKIEJ*, nauczycielce szkoły powszechnej w Stajkach, powiatu kosowsko-poleskiego, — Mieczysławowi *BAJBOROWI*, kierownikowi szkoły powszechnej w Dawidgródku, powiatu stolińskiego, — Tadeuszowi *BĄBLEWSKIEMU*, kierownikowi szkoły powsz. w Zarembowie pow. łomżyńskiego, — Tadeuszowi *BARGIELSKIEMU*, prowizorycznemu urzędnikowi Inspektoratu Szkolnego w Białymstoku, — Józefowi *BRYLE*, kierownikowi szkoły powszechnej w Gródku, powiatu białostockiego, — Janowi *FIGONIOWI*, kierownikowi szkoły powszechnej w Malkini, województwa białostockiego, — Bolesławowi *FLORKOWI*, kierownikowi szkoły powszechnej w Ostromeczewie, powiatu brzeskiego, — Michałowi *GOŁAWSKIEMU*, nauczycielowi gimnazjum państwowego w Białymstoku, — Antoniemu *JANUSZEWICZOWI*, kierownikowi szkoły powszechnej w Łapach, powiatu białostockiego, — Antoniemu *KANI*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Miastkowiczach, pow. pińskiego, — Wilhelmowi *KOHLMANOWI*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Hortolu, powiatu kosowsko-poleskiego, — Józefowi *LEONIKOWI*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Ostrołęce, — Jadwidze Teresie *OSIECKIEJ*, kierownicze szkoły powszechnej w Brześciu n.B., — Adamowi *POLBRATOWI*, kierownikowi szkoły powszechnej w Waniewie, powiatu wysokomazowieckiego, — Stanisławie *RACHAŃSKIEJ*, nauczycielce szkoły powszechnej w Terebieżowie, powiatu stolińskiego, — Janowi *RADJUKIEWICZOWI*, kierownikowi szkoły powszechnej w Jasionówce, powiatu białostockiego, — Genowefie *ROGALEWSKIEJ*, nauczycielce szkoły powszechnej w Krypnie, powiatu biastockiego, — Romanowi *RUBINKOWSKIEMU*, kierownikowi szkoły powszechnej w Ostrowi Mazowieckiej, — Bronisławowi *SOWIE*, kierownikowi szkoły powszechnej w Hrymiaczach, powiatu brzeskiego, —

Aleksandrowi *STAFIŃSKIEMU*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Surażu, powiatu białostockiego, — Helenie *SZO=STAKIEWICZÓWNI*, nauczycielce szkoły powszechnej w Studziankach, powiatu białostockiego, — Józefowi *ZELIGMA-NOWI*, dyrektorowi gimnazjum prywatnego w Białymstoku; za zasługi na polu administracji szkolnej

p. p.: Michałowi *KUCEWICZOWI*, naczelnikowi rachuby Kuratorjum Okręgu Szkolnego w Brześciu n.B., — Kazimierzowi *WECCE*, naczelnikowi kancelarii Kuratorjum Okręgu Szkolnego w Brześciu n.B.;

BRONZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

za zasługi na polu pracy społecznej w Związku Strzeleckim

p. p.: Edwardowi *GWIAZDECKIEMU*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Knorydach, powiatu bielsko-podlaskiego, — Konstantemu *KOLIŃSKIEMU*, kierownikowi szkoły powszechnej w Błudniu, powiatu prużańskiego, — Alfredowi *Maria-nowi SEIDROWI*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Drohiczyne Poleskim, — Bolesławowi *WOŹNIAKOWI*, nauczycielowi szkoły powszechnej w Berezie-Kartuskiej, powiatu prużańskiego.

R U C H S Ł U Ż B O W Y

w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 19 października 1933 r. Nr. BP. 15845/33 powierzył p. Tadeuszowi Poźniakowi, dyrektorowi gimn. państw. w Buczacu, pełnienie obowiązków okręgowego wizytatora szkół w Kuratorjum O. S. Brzeskiego w Brześciu n.B., na czas od dnia 1 listopada 1933 r. do odwołania.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 14 października 1933 r. Nr. B.P. 15744/33 przeniósł p. Eugenjusza Lewkowicza, profesora publicznej szkoły powszechnej Nr. 1 w Brześciu n.Bug., na stanowisko referendarza w Kuratorjum O. S. Brzeskiego z dniem 1 listopada 1933 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. dekretem z dn. 1 września 1933 r. Nr. B.P. 10493/33 przenieśli p. Annę Kowalską, asystenta rachunkowego X st. sł. w Kuratorjum O. S. Brzeskiego, na równorzędne stanowisko w Kuratorjum O. S. Wileńskiego na własną prośbę z dniem 15 września 1933 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. dekretem z dnia 1 września 1933 r. Nr. B.P. 10919/33 przenieśli p. Mieczysławę Grodzicką, rachmistrza XI st. sł. w Kuratorjum O. S. Wileńskiego na

równorzędne stanowisko w Kuratorjum O. S. Brzeskiego na własną prośbę z dniem 15 września 1933 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. dekretem z dn. 30 sierpnia 1933 r. Nr. B.P. 12824/33 przenieśli p. Lucynę-Józefę Urbanuską, sekretarza w IX st. sł. w Kuratorjum O. S. Brzeskiego, w stan nieczynny.

Ministerstwo W. R. i O. P. dekretem z dnia 7 października 1933 r. Nr. B.P. 14522/33 przenieśli p. Ignacego Białobrzeskiego, adjunkta kancelaryjnego w X st. sł. w Inspektoracie Szkolnym w **Szczuczynie-Białostockim**, na równorzędne stanowisko w Kuratorjum O. S. Brzeskiego z dniem 1 października 1933 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. dekretem z dnia 3 listopada 1933 r. Nr. B.P. 17011/33 przenieśli p. Zygmunta Kapalskiego, sekretarza w X st. sł. w Kuratorjum O. S. Warszawskiego, na równorzędne stanowisko w Kuratorjum O. S. Brzeskiego z dniem 16 listopada 1933 r.

Kurator O. S. Brzeskiego zaangażował p. dr. Stefanję Doroszkiewicz-Gadomską na stanowisko okręgowej wizytatorki higieny w Kuratorjum O. S. Brzeskiego w charakterze pracownika kontraktowego od dnia 27 października 1933 r.

w Inspektoratach Szkolnych

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeniósł z dniem 1 października 1933 r.:

p. Romana *Młyńskiego*, prowiz. inspektora szkolnego w Pińsku, na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny brzeski z siedzibą w Brześciu n.B.,

p. Czesława *Grabowskiego*, inspektora szkolnego na powiat poznański w Poznaniu, na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny kobryński z siedzibą w Kobryniu,

p. Czesława *Bandurskiego*, inspektora szkolnego w Brześciu n.B., na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny łuniniecki z siedzibą w Łunińcu,

p. Benedykta-Lucjana *Bartnickiego*, prow. inspektora szkolnego w Kobryniu, na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny piński z siedzibą w Pińsku,

p. Stanisława *Wawszczaka*, inspektora szkolnego w Kamieniu-Koszyrskim, na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny ostrołęcki z siedzibą w Ostrołęce,

p. Djonizego *Majewskiego*, inspektora szkolnego w Ostrołęce, na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny wieluński z siedzibą w Wieluniu (Okrąg Szkolny Warszawski),

p. Józefa *Mroczkowskiego*, inspektora szkolnego w Wysockiem=Maz., na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny grodzieński z siedzibą w Grodnie (Okrąg Szkolny Wileński),

p. Leona *Janiszewskiego*, inspektora szkolnego w Pińszczowie, na stanowisko zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny piński z siedzibą w Pińsku,

p. Antoniego *Skowrona*, inspektora szkolnego w Stolinie, na stanowisko zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny bielsko-podlaski z siedzibą w Bielsku-Podlaskim,

p. Antoniego *Porembskiego*, inspektora szkolnego w Ostrowi-Mazowieckiej, na stanowisko zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny ostrołęcki z siedzibą w Ostrołęce,

p. Jana *Makarewicza*, prowiz. zastępcę inspektora szkolnego w Bielsku-Podlaskim, na stanowisko zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny koszyrski z siedzibą w Kamieniu-Koszyrskim,

p. Mieczysława *Ciesielskiego*, prowiz. zastępcę inspektora szkolnego w Bielsku-Podlaskim, na stanowisko zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny stoliński z siedzibą w Stolinie,

p. Stefana *Majewskiego*, inspektora szkolnego w Zdobnowie, na stanowisko zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny łomżyński z siedzibą w Łomży,

p. Ludwika *Wójcikiewicza*, prowiz. zastępcę inspektora szkolnego w Sokółce, na stanowisko prowiz. zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny gorlicki z siedzibą w Gorlicach (Okrąg Szkolny Krakowski),

p. Wawrzyńca *Kamińskiego*, prowiz. inspektora szkolnego w Łunińcu, na stanowisko prowiz. zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny kosowski z siedzibą w Kosowie-Poleskim,

mianował z dniem 1 października 1933 r.:

p. Władysława *Kapalczyńskiego*, inspektora szkolnego w Drohiczynie-Poleskim, inspektorem szkolnym na obwód szkolny drohicki z siedzibą w Drohiczynie-Poleskim,

p. Feliksa *Rutkowskiego*, prowiz. inspektora szkolnego w Kosowie-Pol., prowiz. inspektorem szkolnym na obwód szkolny kosowski z siedzibą w Kosowie-Poleskim,

p. Jana *Leśniakowskiego*, inspektora szkolnego w Pruzanie, inspektorem szkolnym na obwód szkolny prużański z siedzibą w Pruzanie,

p. Mieczysława *Jureckiego*, inspektora szkolnego w Bia-

łymstoku, inspektorem szkolnym na obwód szkolny białostocki z siedzibą w Białymstoku,

p. Edgara *Bensa*, prowiz. inspektora szkolnego w Bielsku-Podlaskim, prowiz. inspektorem szkolnym na obwód szkolny bielsko-podlaski z siedzibą w Bielsku-Podlaskim,

p. Wojciecha *Marszałka*, inspektora szkolnego w Łomży, inspektorem szkolnym na obwód szkolny łomżyński z siedzibą w Łomży,

p. Zygmunta *Wycke*, inspektora szkolnego w Sokółce, inspektorem szkolnym na obwód szkolny sokólski z siedzibą w Sokółce,

p. Pawła *Gładysza*, zastępcę inspektora szkolnego w Brześciu n.B., zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny brzeski z siedzibą w Brześciu n.B.,

p. Józefa *Hara*, prowiz. zastępcę inspektora szkolnego w Łunińcu, prowizorycznym zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny łuniniecki z siedzibą w Łunińcu,

p. Jana *Stępienia*, prowiz. zastępcę inspektora szkolnego w Pińsku, prowiz. zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny piński z siedzibą w Pińsku,

p. Władysława *Konertu*, zastępcę inspektora szkolnego w Białymstoku, zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny białostocki z siedzibą w Białymstoku,

p. Piotra-Pawła *Skowrona*, prowiz. zastępcę inspektora szkolnego w Białymstoku, prowiz. zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny białostocki z siedzibą w Białymstoku,

p. Franciszka *Filipczuka*, prowiz. zastępcę inspektora szkolnego w Łomży, prowiz. zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny łomżyński z siedzibą w Łomży,

p. Antoniego *Łukasiewicza*, kierownika publ. szkoły powsz. w Mikaszewiczach, pow. łuninieckiego, prowiz. zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny brzeski z siedzibą w Brześciu n.B.,

p. Franciszka *Mudryka*, nauczyciela publ. szkoły powsz. specjalnej nr. 137 w Warszawie, prowiz. zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny drohicki z siedzibą w Drohiczynie-Pol.,

p. Kazimierza *Hojaka*, nauczyciela publ. szkoły powsz. w Stolinie, prowiz. zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny koszyrski z siedzibą w Kamieniu-Koszyrskim,

mianował z dniem 1 listopada 1933 r.:

p. Bolesława *Kochańskiego*, nauczyciela państw. semin. nauczyc. męskiego w Łomży, prowiz. zastępcą inspektora

szkolnego na obwód szkolny ostrołęcki z siedzibą w Ostrołęce,

p. Franciszka Tomakę, nauczyciela państw. semin. naucz. męskiego w Prużanie, prowiz. zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny prużański z siedzibą w Prużanie,

p. Edwarda Bema, nauczyciela państw. sem. naucz. męskiego w Prużanie, prowiz. zastępcą inspektora szkolnego na obwód szkolny kobryński z siedzibą w Kobryniu.

Kurator Okręgu Szkolnego Brzeskiego:

powierzył p. Mieczysławowi Ciesielskiemu, prowiz. zastępcy inspektora szkolnego na obwód szk. stoliński z siedzibą w Stolinie, pełnienie obowiązków inspektora szkolnego tegoż obwodu z dniem 18.X.1933 r.,

powierzył p. Janowi Makarewiczowi, prowiz. zastępcy inspektora szkolnego na obwód szkolny koszyrski z siedzibą w Kamieniu-Koszyrskim, pełnienie obowiązków inspektora szkolnego tegoż obwodu z dniem 13.X.1933 r.,

przeniósł p. Jadwigę Poźniakównę, adj. kanc. w X st. sł. w Inspektoracie Szkolnym w Ostrowi-Mazow., na równorzędne stanowisko w Inspektoracie Szkolnym w Białymstoku z dniem 1.X.1933 r.,

przeniósł p. Adama-Antoniego Jaskulskiego, sekretarza w X st. sł. w gimnazjum państw. im. R. Traugutta w Brześciu n.B., na równorzędne stanowisko w Inspektoracie Szkolnym w Ostrołęce na własną prośbę z dniem 1 listopada 1933 r.

K O M U N I K A T Y.

„ALKOHOLIZM I JEGO ZWALCZANIE“.

W dniach od 8—13 stycznia 1934 r. Państwowa Szkoła Higjeny w porozumieniu z Polskim Towarzystwem Walki z alkoholizmem „Trzeźwość“ organizuje z inicjatywy Ministerstwa Opieki Społecznej (Departament Służby Zdrowia) VIII my kurs p. t. „Alkoholizm i jego zwalczanie“.

Program kursu obejmuje następujące zagadnienia: rola i znaczenie napojów alkoholowych w gospodarstwie narodowym, wpływ alkoholu na organizm ludzki, na charakter, na stosunki społeczne i zdrowotność publiczną, systemy walki z alkoholizmem i jego zwalczanie na ziemiach polskich, zagadnienie alkoholizmu na terenie międzynarodowym.

Wykłady odbywać się będą codziennie od 9—1 w poł. i od 5—7 wiecz. w gmachu Państwowej Szkoły Higjeny. Kurs jest bezpłatny. Wpisowe wynosi 5 zł.

Dla pewnej liczby słuchaczy, Departament Służby Zdrowia Ministerstwa Opieki Społecznej przeznaczył stypendja w wysokości 40 zł., a Państwowa Szkoła Higjeny zarezerwuje miejsca w swej Bursie — za opłatą 4 zł. dziennie (mieszkanie i utrzymanie).

Podania o stypendja, jak również o miejsca w bursie składać należy przez właściwe Inspektoraty Szkolne do dnia 29.XII.b.r. włącznie. Do podania dołączyć należy krótki życiorys z podaniem dotychczasowej działalności społecznej.

O przyjęciu na kurs i o przyznaniu stypendjum kandydaci zostaną zawiadomieni przed dn. 5 stycznia.

Odezwa Komitetu Uwiecznienia Pamięci Adama Mickiewicza.

Do wszystkich Obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

W myśl uchwały Komitetu Uwiecznienia Pamięci Adama Mickiewicza w ziemi Nowogródzkiej, na uroczystej Akademii w dniu 28 czerwca 1931 r., w okresie „Dni Mickiewiczowskich“, wygłoszonej przez Przewodniczącego Komitetu Pana Wojewodę Beczkowicza, uchwalono między innymi: Komitet nie poprzestaje na usypaniu Kopca, lecz postanawia założenie w Nowogródku Muzeum i Biblioteki, poświęconej twórczości Mickiewicza i pamiątkom po Nim pozostałym, w tym celu wykupienie z prywatnych rąk domu Jego rodziny, wykupienie również brzegów jeziora Świtezi dla utworzenia na nich rezerwatu, wreszcie przystąpienie do tanich wydawnictw dzieł Mickiewicza dla najszerzego ich rozpowszechnienia po możliwie najniższej cenie, aby w ten sposób przysłużyć się do częściowego wypełnienia testamentu poetyckiego Mickiewicza, który w epilogu do „Pana Tadeusza“ wypowiada swe marzenia:
„O, gdybym kiedyś dożył tej pociechy,
„Żeby te księgi zbłądziły pod strzechy.

.....
„Gdyby też wzięły wieśniaczki do ręki

„Te księgi proste jako ich piosenki!...“

Obecnie ukazało się staraniem Komitetu już piąte wydanie:

1) „Dzieła Poetyckie“, zbiór kompletny — w zupełnym wydaniu — wszystkich prac poetyckich Wieszcza, w nowym opracowaniu ze wstępem i objaśnieniami tekstu w jednym dużym tomie objętości z górą 500 stron druku dwuszpaltowego, z 4-ma portretami, „Maską Pośmiertną“, i autografami w ozdobnej oprawie płóciennej, w cenie 6.60, przy zgłoszeniach zbiorowych płatne w 3 ratach miesięcznych.

2) „Pan Tadeusz“ w oddzielnym wydaniu broszurowanym — do użytku szkolnego, w cenie z kosztami przesyłki

zł. 1.05 płatne z góry. Komplet dzieł zawiera również „Pana Tadasza“.

Ze względu na to, że *dzieła Mickiewicza są najczystsza krynica gorącej miłości Ojczyzny i najwznioślejszych ideałów narodowych i ogólnoludzkich, i że z krynicy tej płynie dziwna siła ożywcza dla dusz polskich, pragnieniem naszym jest, aby dzieła te znalazły drogę do wszystkich, dla których były dotychczas niedostępne.*

Komitet zwraca się do całego społeczeństwa z wezwaniem do poparcia akcji, mającej na celu szerzenie znajomości i kultu ideałów największego z naszych Wieszczów i podanie niniejszej odezwy swym znajomym do wiadomości. W tem wydaniu bowiem stają się dzieła naszego Wieszca dostępnymi dla wszystkich ludzi dobrej woli.

Niech więc książek tych nie braknie w żadnej, nawet najmniejszej bibliotece, niech zdobędą miejsce w każdej izbie robotnika czy rolnika, a będzie to najpiękniejszy i najmiłszy dla Ducha Wieszca hołd, złożony przez Naród Jego pamięci.

Zgłoszenia na powyższe dzieła należy kierować do: Filij Komitetu Mickiewiczowskiego, Warszawa, Marszałkowska 85, m. 4, zaś wpłaty do P. K. O. na konto Nr. 5.283.

Zarząd Komitetu w Nowogrodku.

Przyp. Red.

Wydawnictwa Komitetu, a w szczególności „Dzieła Poetyckie“, wydane są bardzo starannie tak pod względem treści, jak i strony zewnętrznej, a cena jest niewspółmiernie do wartości dzieła niską.

„Piętnastolecie Państwa Polskiego“.

W najbliższych dniach ukaże się nakładem Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego 5-arkuszowa broszura p. t. „Piętnastolecie Państwa Polskiego“.

Będzie to praca zbiorowa współpracowników i przyjaciół P.U.K., poprzedzona łaskawie przedmową przez p. Premiera Janusza Jędrzejewicza.

Broszura zawiera przegląd prac i zdobyczy piętnastoletniego okresu niepodległości Państwa Polskiego. Treść jej stanowią następujące artykuły: Jak Polska zdobyła niepodległość. Budowa podstaw ustrojowych Polski. Obywatel a państwo. Siły zbrojne Państwa Polskiego. Polska polityka zagraniczna. Piętnaście lat państwowości a twórczość kulturalna w Polsce. Piętnaście lat szkolnictwa polskiego. Organizacja pracy oświatowej. Rola państwa w życiu gospodarczym Polski. Polskie ustawodawstwo społeczne. Kronika piętnastolecia. Materiał

uzupełnią wykresy.

Praca ta, dająca w zarysie przegląd wydarzeń piętnastolecia, jest niezbędna zarówno w bibliotece podręcznej nauczyciela czy instruktora oświatowego, jak i w bibliotece uczniowskiej wszelkiego typu szkół i kursów doszkalających i w bibliotece żołnierskiej, kół młodzieży, w świetlicy, wreszcie w domu prywatnym.

Znaleźć w niej można zarówno materiał do odczytów i pogadanek jak zbiór wiadomości niezbędnych dla obywatela, który pragnie pogłębić swą wiedzę o Polsce.

Cena egzemplarza wynosi 80 gr., przy zamówieniach hurtowych wprost w Powszechnym Uniwersytecie Korespondencyjnym znaczny rabat.

Bliższych informacji udziela w godzinach biurowych Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny. Warszawa, Al. Róż 2, tel. 821-10.

Do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji zakładów kształcenia nauczycieli, szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i prywatnych, Kierownictw szkół powszechnych oraz ogółu Nauczycielstwa i Urzędników administracji szkolnej w Okręgu Szkolnym Brzeskim.

W zrozumieniu konieczności przyjścia z pomocą członkom stanu nauczycielskiego, którzy bez własnej winy, zatrudnienia znaleźć nie mogą, zawiązał się z inicjatywy Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Brzeskiego Romualda Petrykowskiego w dniu 14 listopada r. b. Okręgowy Komitet Nauczycielski, którego celem będzie zorganizowanie pomocy materialnej pozostającemu bez pracy nauczycielstwu na terenie naszego Okręgu Szkolnego.

W skład Komitetu weszli przedstawiciele wszystkich organizacji nauczycielskich, czynnych na terenie Okręgu Szkolnego.

Liczba kandydatów stanu nauczycielskiego i nauczycieli niezatrudnionych w szkolnictwie wynosi na terenie Okręgu Szkolnego Brzeskiego około 200 osób.

Władze szkolne w związku z wielkimi trudnościami budżetowymi nie są w stanie, tym ciężko doświadczonym przez los kolegom naszym, dać zatrudnienia w najbliższym okresie czasu, a sytuacja ich życiowa wymaga pomocy doraźnej i rychłej.

Danie tej pomocy jest naszym obowiązkiem koleżeńskim i obywatelskim, od którego uchylić się nie możemy.

Potrzebne są na cel środki pieniężne, a jednym ze źródeł ich otrzymania jest opodatkowanie się dobrowolne całego nauczy-

cielstwa bez względu na przynależność organizacyjną.

W przekonaniu, że nikt z pośród Nauczycielstwa i Urzędników administracji szkolnej nie uchyli się od przyjęcia z pomocą koleżankom i kolegom, którzy pomocy tej bardzo potrzebują, Komitet Okręgowy zwraca się z gorącym apelem o opodatkowanie się na ten cel w wysokości 0,5% od poborów miesięcznych dla osób utrzymujących rodziny, a w wysokości 1% dla osób nieutrzymujących rodzin.

PP. Dyrektorzy i Kierownicy szkół proszeni są o niezwłoczne — po otrzymaniu tej odezwy — zwołanie specjalnych zebrań gromad nauczycielskich powierzonych im szkół, odczytanie niniejszego wezwania i gorące zachęcenie do deklarowania składek w wyżej określonych normach. Komitet wierzy, iż nikt się od tego obowiązku koleżeńskigo nie uchyli,

Na przygotowanej uprzednio w 3-ech egzemplarzach (w szkołach średnich i zawodowych w 2-ech egz.) imiennej liście całego grona nauczycielskiego danej szkoły — osoby deklarujące składki, własnoręcznie wpiszą wysokość opodatkowania się (zależnie od stanu rodzinnego) i podpisem swym stwierdzą, iż zgadzają się na potrącanie im tych składek w czasie od 1 grudnia 1933 r. do 31 grudnia 1934 r. przy każdorazowej wypłacie miesięcznego uposażenia.

Na podstawie tych deklaracji płatnicy dokonywać będą potrąceń i do 5-go każdego miesiąca wpłacać je na konto Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego w P. K. O. Nr.

Jeden egzemplarz listy potrąceń zachowają Dyrekcje i Kierownictwa szkół u siebie, drugi prześlą Okręgowemu Komitetowi Nauczycielskiemu w Brześciu n.B., a trzeci — (Kierownictwa szkół powszechnych) — Inspektorowi Szkolnemu danego obwodu.

Brześć n.B., dn. 14 listopada 1933 roku.

Przewodniczący Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego

(—) *Romuald Petrykowski*

Kurator Okręgu Szkolnego

Członkowie Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego:

(—) *Cezary Cichowicz*, nacz. Biura Pers. K. O. S. Brzeskiego

(—) *Władysław Duchnik*, czł. Zarządu T.N.S.W. w Brześciu n.B.

(—) *Ks. Stanisław Halko*, przew. Zrzesz. Dyr. Państw. Szk. Śr. w Białymstoku

(—) *Gen. Karolewska*, czł. Zarz. Zrzesz. „Służba Obywatelska“ w Białymstoku

(—) *Michał Kucewicz*, naczelnik rachuby K.O.S. Brzeskiego

(—) *Ferdynand Peszek*, przew. Okr. Związku Naucz. Polsk.

() *Jadwiga Żelazowska*, czł. Zarz. Zrzesz. „Służba Obywatelska“ w Brześciu n.B.

Kurs poznania Wilna.

Komisja Wycieczkowa Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego organizuje w okresie ferij zimowych, w czasie od 3 do 13 stycznia 1934 r., kurs poznania Wilna, którego zadaniem jest danie możności dokładnego poznania Wilna oraz pobudzenie większego zainteresowania się krajoznawstwem i turystyką.

Kurs organizowany jest w Wilnie w lokalu szkolnego schroniska wycieczkowego (ul. Dominikańska 3-5). Opłaty za Kurs wynoszą: 15 zł. (piętnaście zł.) wpisowe i 30 zł. (trzydzieści zł.) za mieszkanie i utrzymanie na Kursie. Osoby, które nie będą korzystać z mieszkania i utrzymania, opłacają tylko wpisowe.

Osoby, pragnące zapisać się na powyższy Kurs, winny wnieść w terminie do 10.XII.33 r. podanie bezpośrednio do Komisji Wycieczkowej Kuratorium Okręgu Szkolnego w Wilnie, ul. Wołana 10. Do podania należy dołączyć dowód wpłacenia na P. K. O. na nr. 60150 (konto Komisji Wycieczkowej) wpisowego, bez czego podanie rozpatrywane nie będzie.

Osoby, które zgłoszą się na Kurs, otrzymają dokładne informacje wraz z programem Kursu.

„Gazeta Poleska“.

Zaleca się uwadze Nauczycielstwa nowy tygodnik „Gazeta Poleska“, poświęcony życiu gospodarczo-polityczn. Polesia. „Gazeta Poleska“ — jedyna do świetlic, umieszcza sprawozdania z pracy nauczycielstwa w dziedzinie oświaty pozaszkolnej. (Redakcja: Brześć n.B., Plac Marszałka Piłsudskiego 8). Warunki prenumeraty: kwart. 1.50 zł., półr. 3 zł., roczn. 6 zł.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Poświęcona pracy nauczycielstwa w szkole i poza szkołą.

Pierwszy tydzień czytania

(metoda zdaniowa)

Według Elementarza Kubskiego i Kotarbińskiego.

ROZKŁAD MATERJAŁU OD 9 - 14 PAŹDZIERNIKA.

Poniedziałek 2 godziny.

1. Zebranie materiału z ogródków dziecińczych, z których przynoszą kwiaty do szkoły.
2. Wycieczka do ogrodnika w celu porównania ogródków domowych (amatorskich) z ogrodem, prowadzonym planowo. Zwrócenie uwagi na narzędzia ogrodnika, na zachowanie się w stosunku do kwiatów, na oranżeryję i t. p.
3. Ilustracja po powrocie tego, co dzieci widziały u ogrodnika.

Wtorek 3 godziny.

1. Przegląd rysunków, wspomnienia z dnia wczorajszego u ogrodnika.
2. Imiona ogrodniczek, Romek i Olek.
3. Omówienie ich narzędzi.
4. Zapisanie wspomnień z wycieczki. Jakie narzędzia miał Olek. Projektowany tekst.

TO OLKA

TO OLKA

TO OLKA

TO OLKA

TO OLKA

5. Liczenie do 5 na rysunkach.
6. Wierszyk „A w naszym ogródku rosną śliczne kwiatki“.
7. Piosenka wierszyka.

Sroda 3 godziny.

1. Opowiadanie, jakie miał narzędzia drugi ogrodnik, któremu na imię było Romek, i analogiczne przejście, jak dnia poprzedniego, z tem, że dzieci zamiast wyrazu Olka wstawiają Romka, jako nowy.
3. Rysowanie narzędzi ogrodniczych Romka i Olka.
4. Na rysunkach, jako liczmanach, liczenie do 5 i wprowadzanie znaku + i =.
5. Odwiedziny klasy II-giej, która ma bardzo dużo kwiatów na swoich oknach.

Czwartek 3 godziny.

1. Wycieczka do sąsiedniej szkoły, napis „Szkoła“ i dalsze przejście do nowobudującej się szkoły.
2. Ilustracja naszej szkoły i innej szkoły. Podpis rysunku „TO SZKOŁA“.
3. Liczenie do 5 na rysowanych obrazkach „SZKOŁA“ z uwzględnieniem znaku + i =.
4. Obrazek (fotografia) szkoły Romka i Olka. (Krótkie omówienie szkoły wieczorowej). Podpisanie „TO SZKOŁA ROMKA I OLKA“.

Piątek 2 godziny.

1. Czytanie z tablicy: „TO SZKOŁA ROMKA I OLKA“.

„TO ROMKA A TO OLKA“

3. Zapisywanie w zeszytcie.
4. Zabawa w szkołę, połączona z rachunkami z uwzględnieniem znaków + i = 5.
5. Piosenka „Czas do szkoły czas“.

Sobota 3 godziny.

1. Czytanie zdań z kartek, wklejanie kartek do zeszytu.
2. Rozwieszanie zdań na ścianie na dużych kartkach.
3. Rachunek. Liczenie okien w szkole do 5 z uwzględnieniem znaków poznanych.

Tak wyglądał rozkład materiału, projektowany na tydzień. Co z tego zrobiono?

Poniedziałek.

1. Krótkie opowiadanie dzieci, jak wyglądają ich ogródki; usta-

lenie, że teraz najwięcej kwitną dalej (georginje). Na bukietku, stojącym w klasie, określają kształt i barwy. Wycieczka wynika z pracy poprzedniego tygodnia (dzieci kupowały kwiaty cięte. Nauczycielka zapowiedziała, że idą w gościnę do ogrodnika).

2. W ogrodzie pomocnikami byli 2 chłopcy, pokazywali dzieciom narzędzia ogrodnicze, poletka dzielone na zagonki zasiane bratkami. Na zagonkach napisy. Obserwacje inspektów, stwierdzenie rodzaju roślin i t. p. Rysunku ilustracyjnego nie dało się zrobić, wobec tego następnego dnia pracy musiał być zmieniony.

Wtorek.

Niektóre dzieci raz jeszcze wróciły do ogrodu, o czym nie zapomniały zakomunikować nauczycielce wobec klasy. Odrazu przystąpiono do omówienia wrażeń dnia poprzedniego. Jedno z dzieci opowiada, że ogrodniczek Olek, to jego znajomy, że czasem daje mu potrzymać swoją konewkę, nożyce i t. p. Dzieci wyliczają, jakie Olek ma narzędzia.

Nauczycielka proponuje zapisanie, aby nie zapomnieć, odbytej wycieczki, dzieci jednak upierają się przy rysunku. Zastawiają się do pracy. Jedno z dzieci narysowało chłopca z konewką i stwierdza, że to konewka Olka. Nauczycielka twierdzenie podaje do publicznej wiadomości klasy i następuje na-

pis „rysowany“ na tablicy „TO

OLKA“.

Dzieci obserwowały, jak nauczycielka pisała wyrazy na tablicy. Dzieci czynność pisania powtarzają same na skutek odwzorowywania. I powstaje tekst „TO OLKA“ i t. p., jak w przygotowaniu planu lekcyjnego przy rozkładzie tygodniowym na wtorek.

Po napisaniu całości dzieci zliczały zdania napisane, było 5. W 4 zdaniach była mowa o narzędziach ogrodniczych, a jedno zdanie o kwiatach. Zebranie kartek z rysunkami, podczas zbierania liczą w zakresie 5-ciu. Na ławkach siedzi po troje i dwoje dzieci, więc doliczanie jest łatwiejsze. Zebrane rysunki układają na stole — ta druga czynność dodawania jest bardziej wyraźna.

Wierszyk nauczycielka podaje dzieciom, jako wynik dwudniowej pracy dzieci.

Piosenki nie dało się nauczyć — brak czasu. Wiersza też dzieci nie opanowały. Gdyby wiersz połączyć jednocześnie z melodią i zabawą, nie byłoby trudności.

Sroda.

Opowiadanie dzieci, jakie miał narzędzia drugi ogrodnik. Dzieci już analogicznie do lekcji z dnia poprzedniego powtarzały identycznie, tylko zamiast wyrazu „OLKA“ wstawiały wyraz „ROMKA“.

Lekcja w swym układzie była podobna. Wyraz „ROMKA“ był jednak trudniejszy do odwzorowywania.

Kilkoro dzieci zmyliło się. Nie mogło uchwycić całości wyrazu. Była to druga lekcja pisania, zdawało się więc, że moż-

zna zastosować skrót: „TO OLKA I ROMKA“. Posunięcie to w pierwszej chwili wydało się niefortunne, bo słabsze dzieci płały wyrazy „OLKA“ i „ROMKA“.

Nauczycielka przerwała pracę i przystąpiła do odczytania chóralnego z tablicy przez dzieci i przeszło się do wczorajszego wierszyka z piosenką i zabawą.

Dzieci naśladowały zrywanie kwiatów i czynności ogrodnika. Rękami dotykały ziemi, wobec tego nastąpiło mycie rąk. Zamiast rysowania narzędzi, dzieci wyraziły chęć lepienia narzędzi ogrodnika z plasteliny i urządzenia ogródka w klasie. Mają półkę, na której przy zbiorowej pracy mogą ustawić ogródek z plasteliny.

Rozpoczęła się praca bardzo ożywiona (przygotowanie do pracy zbiorowej, urabianie instynktu społecznego). Narzędzia ogrodnicze i rośliny zostały wylepione i to po kilka sztuk jednakowych przedmiotów, wobec czego wprowadzenie znaków $+$ i $=$ zostało na materiale z plasteliny, a nie na rysunkach. Cyfry znały już dzieci poprzednio. Wynikło następujące zadanie, które przytoczę: „Proszę pani, my oba zrobili konewki, to moje, a to Julka“.

Następuje przegląd, kto ile czego zrobił.

Na pierwszej ławce Janek ulepił 3 konewki, a Julek 2, dzieci kończą „to razem 5“.

Jedno proponuje zapisać, bo ono umie (drugorocznik), zainteresowanie pisaniem wzrasta. „Zapiszemy“. Nauczycielka zgadza się. Dzieci zapisują: 3 i 2 to 5.

W podobny sposób dzieci zapisały na tablicy następujące obliczenia: 2 i 2 to 4, 1 i 3 to 4.

Dzień pracy na tem został zakończony.

Czwartek 3 godziny.

Wycieczka do innej klasy odpadła. Wycieczka do innej szkoły została również przesunięta. Dzieci przysły do klasy i tu czekała je niespodzianka: zobaczyły zawieszony na ścianie 2 rysunki chłopców i koło nich narzędzia. Pod rysunkiem na długich paskach papieru o szerokości 20 cm dużymi literami podpisy:

Wypisane zdania zwróciły uwagę dzieci. Zaczęło się samorzutne czytanie. To, co wczoraj sprawiło wielką trudność, dziś było łatwe w czytaniu. Prócz tego nauczycielka rozrzuciła wśród dzieci karteczki ze zdaniami, na których zamiast narzędzi ogrodniczych były wyrysowane kotki, koniki i t. p.

Kartki ze zdaniami zostały wklejone do zeszytu. Zdania utrwalone. W zeszytach dzieci już same pisały zdania, omawiające, co jeszcze może mieć Olek i Romek. Odczytania idywiudalne, trudności zostały pokonane. Dzieci z radością opowiadają w czasie pauzy, że już dużo umieją czytać. Zainteresowanie było tak silne, że nie można było dzieci oderwać na przerwę.

Powstało pytanie, kto pisał zdania na kartkach. — „Pani“, brzmiała odpowiedź. W oczach dzieci zabłysła jakaś radość, podziw dla swojej Pani.

Jedno z dzieci mówi: „Ja wiem, że nie pisze się „i“ i „to“ tylko inaczej“. (Wyloniła się sprawa znaków matematycznych). Nauczycielka pomija milczeniem ten zwrot. Dzieci przeglądają, co już napisały. Liczą, ile rzędków napisały dziś, a ile wczoraj. Zwróciły uwagę, że wczoraj pisały cyfry, a więc liczyły, że i dziś będą liczyły. Nauczycielka się zgadza i poda-

je zadanie w formie powiastki o narzędziach, dzieci zapisują cyfry na tablicy i w zeszytach. Następuje moment wprowadzenia znaków matematycznych, bo już czworo dzieci dowiedziało się, że to się inaczej zapisuje. Dzieci otrzymują patyczki, z których będą robiły zabawki (grabi). Wykonują czynności dosuwania, dokładania. Nauczycielka używa wyrazy różnorodnego powiększenia zbioru, aby silniej uwydatnić dodawanie i znak równania. Dzieci zabierają się wreszcie do robienia maleńkich grabi. (Część z plasteliny, część z drzewa).

Piątek 2 godziny.

Obiecana wycieczka do sąsiedniej szkoły. Pytanie, po czym poznały, że to szkoła. Jest znak (szyld), na którym napisane — szkoła. Dzieci zwiedziły, zaznałomiły się z innymi dziećmi I klasy. Po powrocie do klasy rysują szkołę i podpisują „to szkoła“. Wywiązuje się pogadanka, że są szkoły i wieczorowe. (Nauczycielka już zna rodziny dzieci. Bardzo wiele starszego rodzeństwa chodzi do szkoły wieczorowej). Olek też chodzi do szkoły wieczorowej, bo w dzień nie ma czasu.

Dzieci rysują szkołę Olka i Romka i podpisują: to szkoła Olka i Romka.

Sobota 3 godziny.

Nowa niespodzianka. Obrazek wisi na ścianie, a pod nim podpis: „to szkoła Olka i Romka“.

Opowiadanie, że dzieci śpieszą do szkoły, co tam na nie czeka i t. p. Wypływa nauczanie wierszyka:

„Prędko, prędko, czas już czas.

Cała szkoła czeka nas!“

Wierszyk składa się z 8 wierszyków, dzieci opanowują go całkowicie. Zabawa w szkołę, łączenie ze śpiewem. Wreszcie otrzymują książeczki (Elementarz: Kubiński, Kotarbiński i Zarembyna). Obserwacje obrazków, liczenie okien na obrazku, a w naszej klasie i t. p. Utrwalenie znaków dodawania i równości. Czytanie z Płomyczka: „Plastusiowy pamiętnik“ — Szkoła.

* * *

Jest to próba realizowania nowego programu.

Pewne trudności napotykamy przy wyliczeniu godzin przedmiotu. Zbyt mało jeszcze znane środowisko dziecka w szczegółach. W pewnych momentach daje się wyczuć, że nauczyciel musi narzucać dzieciom swą myśl. Staramy się kierować przy nauczaniu czytania elementarzem, choć od pierwszej strony zaczyna się odchylenie. Stwierdziłam, że dziecko chętnie liczy bez podłożenia konkretnej treści. Intresuje się sa-

mem liczeniem. Liczy na patyczkach, kasztanach, dominie, krążkach i t. p. Liczba jako coś, co daje się liczyć, jest przedmiotem zainteresowań, a nie treść zadania. Staramy się dawać dziecku swobodę, pilnując tylko racjonalnego rozwoju myśli matematycznej. Dzieci w klasie 60. Klasa impulsywna interesuje się samolotami, samochodami i roślinami. Rodzice dziećmi się interesują, ale stanęli wobec faktu niemożności wyuczania dzieci, z tego powodu są też i narzekania. W dniach najbliższych odbędzie się konferencja rodziców klasy I, na której omówiona zostanie metoda pracy tej klasy.

J. Osiecka.

Stanisław Dobraniecki.

Organizacja pracy w kl. II na podstawie nowego programu.

Biblioteczka Gebethnera i Wolffa.

„Jak realizować nowe programy“ Nr. 7, Warszawa, 1933 r.

Autor rozpoczyna swoją książkę od zaznajomienia czytelnika z sylwetką dziecka-ucznia klasy II^{ej} szkoły powsz. Charakteryzując wiek ucznia tej klasy, t. zn. fazę późnego dzieciństwa — wyszczególnia kilka zasadniczych cech jego rozwoju psychicznego: 1) zmianę postawy wobec rzeczywistości — okres realizmu; 3) egocentryzm; 4) brak pojęć czasu i przyczynowości; 5) podatność na wpływy wychowawcze. Ponieważ na psychologii dziecka jest oparty materiał nauczania, więc też pod tym kątem należy organizować pracę dziecka w tym okresie i tem się powodować przy opracowaniu *planu pracy*.

Pierwszą pracą nauczyciela, przystępującego do opracowania planu, ma być gruntowne zaznajomienie się z całością materiału programowego tej klasy. Dalszą pracę ułatwi uwzględnienie *podstaw planowania pracy*:

I. *Program a środowisko*, gdzie chodzi o to, żeby w zrozumieniu ducha nowego programu do materiału nauczania sięgnąć do środowiska dziecka, aby według słów autora: „każde zagadnienie poruszane z dziećmi, dostawało się do ich umysłów i dusz przez filtr pojęć i uczuć, zrodzonych w dziecku na tle przeżyć jego najbliższego otoczenia.

II. *Zasada łączności* — wypływa z tego, co jest powiedziane w uwagach do całości programu języka polskiego, t. zn., że: „Realizacja zasad osi programowej (Polska i jej kultura)

jest możliwa jedynie przy zachowaniu ścisłej łączności nauki języka polskiego z innymi przedmiotami nauki szkolnej“.

III. *Język polski jako przedmiot ogniskowy* wymaga bardzo starannego wyboru *tematów pracy*, bo one to będą źródłem tego, o czym nauczyciel będzie z dziećmi mówił, co będzie czytał, pisał, rysował i t. d.

Program pozostawia nauczycielowi dużą swobodę w wypełnianiu treścią tematów — należy jednak pamiętać: a) by tematy skupiały się wokół życia dziecka, rozszerzając się i na miejscowość, w której znajduje się szkoła; b) by kolejność, rozbudowa i powiązanie tematów dostosowane były do warunków i środowisk szkoły; c) by tematy zawierały element akcji. We wszystkich środowiskach (wieś, miasto) występować będzie ten sam podział tematów, podyktowany porami roku i względami społeczno-religijnymi (obchody, uroczystości państwowe, święta kościelne). Należy mieć na uwadze dwa rodzaje planowania pracy: ogólny i szczegółowy. W pierwszym wypadku ustalamy tematy, materiał, jakiego dostarczy nam dane środowisko w zależności od a) pór roku, b) kalendarza świąt, uroczystości państwowych, szkolnych, kościelnych, c) typowych wydarzeń i zjawisk życia społecznego w środowisku. Następnie ustalamy źródła, z których mamy czerpać dla siebie materiał pomocniczy (podręczniki, czytanki, obrazki, wycieczki i t. p.). W planie szczegółowym uwzględniona będzie szczegółowa rozbudowa tematu według przedmiotów, zagadnień (wycieczki, prace dzieci, momenty korelacji przedmiotów, czytanki, wiersze, pieśni, inscenizacje, pomoce naukowe i t. p.). Pierwszy plan pracy winien być roczny, drugi — tematowy, to znaczy zgrupowany wokół pewnych zagadnień, projektów. Potrzeba planowania pracy wynika z obowiązku nauczyciela czuwania nad tem, by dziecko do wytkniętego przez szkołę celu podążało najlepszą drogą.

W swoich uwagach do realizacji poszczególnych przedmiotów autor podaje wskazówki metodyczne, dotyczące materiału nauczania poszczególnych przedmiotów, a także podręczników i pomocy naukowych.

Religia. Punktem wyjścia w materiale programowym ma być dziecko na tle rodziny, współżycia z rówieśnikami w szkole i poza szkołą. Mamy rozwijać w dziecku „miłość, poszanowanie i posłuszeństwo dla rodziców, zgodę i wzajemną pomoc w rodzinie i szkole“. Są to te same cele i zadania wychowawcze, które osiągać mamy poprzez realizację innych przedmiotów, np. język polski, zajęcia praktyczne.

Język polski. 1. Mówienie. W klasie II mówienie wy-

suwa się na pierwszy plan z powodu słabej jeszcze techniki czytania i pisania. Chętnie więc wypowiada się dziecko za pomocą mowy, ruchu i rysunku. Mówienie musi być związane z tematem pracy. Doskonałą okazję do ćwiczeń w mówieniu dają obrazy, teksty czytanek, deklamacje chóralne, dramatyzacje, inscenizacje oraz zbiorowe układanie opowiadań.

B. Pisanie w klasie II winno być jak najściślej połączone z ćwiczeniami w mówieniu. Wiele czasu poświęcamy na przepisywanie, — musi ono jednak treścią swoją absorbować świadomość dziecka — mieć związek z tematem pracy. Pisanie z pamięci i ze słuchu również winno łączyć się z przepisywaniem, bo nauczycielowi chodzi o to, żeby uczeń najmniej zrobił błędów. Następnie należy dzieci wdrażać w samodzielne układanie i zapisywanie zdań na różne tematy. Zamiast kalfografii program przewiduje ćwiczenia w czystym i czytelnym pisaniu liter i wyrazów, a materiału do tych ćwiczeń dostarczą również tematy pracy. Autor poleca pisanie w zeszytach bez linii — przytacza ważne powody ku temu i za dobry rezultat ręczy swoim doświadczeniem.

C. Czytanie. a) *Wypisy.* Wybieramy wypisy odpowiednie do środowiska, w jakim znajduje się szkoła. Strzec się jednak należy, aby wypisy nie stały się ośrodkiem doboru i rozbudowy tematów, by nie utracić kontaktu z rzeczywistością. b) *Czytanie ciche.* Wprawa w czytaniu, obejmująca różne ćwiczenia z tem połączone, winna zająć większość godzin czytania cichego — trzeba tylko temu czytaniu dać jakiś cel bliższy dziecka — jakiś „interes“. Przez czytanie ciche dążyć mamy do opanowania techniki czytania, a także do samodzielnego rozumienia treści czytanek. c) *Czytanie głośne.* W klasie II nauczyciel musi często dawać wzór dobrego czytania. Przy tak zw. czytaniu wyjaśniającem nasunie się kwestja pogadanek wstępnych, które będą różne, zależnie od rodzaju czytanki. Jednak zawsze pamiętać należy, by pogadanka nie zastępowała czytanki. Program zaleca zwrócenie uwagi na całość utworu, ciekawsze jego fragmenty, a nie drobiazgową jego analizę — szczególnie językową.

Arytmetyka. Pierwsze lekcje arytmetyki poświęcamy na zbadanie posiadanych wiadomości arytmetycznych z klasy poprzedniej. Stosujemy w kl. II wyłącznie rachunek pamięciowy. Przytem program kładzie nacisk nietylko na sprawność w wykonaniu działań, lecz i na umiejętność ich zastosowania. W wagach do całości Programu zaznaczone jest, że każde dziecko ma mieć podręcznik — traktujemy go jednak jako pewnego roz-

dzaju wzór do ćwiczeń i zadań. Na wyprawkę ucznia IIszej klasy składają się: 1) liczniki (patyczki, monety), 2) taśma metrowa z podziałką na centymetry, 3) kalendarzyk.

Rysunek. Cele nauki rysunku w szkole powszechnej ujęte są w sposób następujący: a) praktyczny, b) ogólnokształcący, i c) wychowawczy. Rysunek, tak jak i zajęcia praktyczne, jest ściśle związany z tematami z języka polskiego: jest on żywym i barwnym wypowiedzianiem się dzieci na tematy iluzyjne oraz najbliższego im świata zabaw, zajęć w domu i poza domem. Stąd przewaga rysunku ilustracyjnego nad innymi rodzajami ćwiczeń.

Zajęcia praktyczne. W programie zajęć praktycznych może właśnie najbardziej uwidoczniiony jest duch nowych programów — połączenie celów nauczania z ideałem wychowawczym nowego obywatela Polski. Materiał ujęty jest w trzy działy: pierwszy dotyczy kultury życia codziennego dziecka, drugi robót rękodzielniczych, trzeci zajęć w stosunku do świata zwierzęcego i roślinnego. Na szczególną uwagę zasługuje dział pierwszy, jako dział nowy. Jest on ujęty w trzy punkty: czystość, porządek i zachowanie się. Dla zapewnienia sobie powodzenia w tej pracy, nauczyciel winien do pracy szkoły nad podniesieniem kultury wciągnąć dom rodzicielski.

Śpiew. Nowy program wysunął hasło „rozśpiewania“ dzieci, by pieśń stała się codziennym sposobem wypowiedziania się dziecka. Do repertuaru pieśni w klasie II należą: a) pieśni obowiązujące we wszystkich szkołach, b) pieśni o Polsce (obchody, uroczystości), c) pieśni inne. Tych ostatnich ma być najwięcej. Niektóre ulubione przez dzieci pieśni można stosować jako ilustracje do pewnych momentów w życiu szkoły, inne znów inscenizować.

Ćwiczenia cielesne są, jak zaznacza program, raczej działem wychowania, niż przedmiotem nauczania. W doborze materiału musimy kierować się zasadą stopniowania trudności w stosunku do sił fizycznych ucznia oraz zainteresowaniem dzieci. W lekcjach dajemy przewagę grom i zabawom. Do lubianych przez dzieci zabaw należą opowieści ruchowe, jako ilustracje bajek i opowiadań. Ćwiczenia 10-ciominutowe mają to znaczenie wychowawcze, że wytwarzają w dzieciach potrzebę ruchu, który ma tak doniosłe znaczenie dla ciała i ducha człowieka.

Zagadnienia wychowawcze — są już zawarte w samym doborze materiału nauczania, chodzi tylko o umiejętnie uwy-

puklenie tych wartości przez nauczyciela i przyjęcia ich przez dzieci. Musimy mieć również na uwadze i te wartości wychowawcze, jakie dać nam może dobra organizacja życia społecznego w klasie, by dzieci jak najwcześniej poczuły odpowiedzialność za bieg życia społeczno-obywatelskiego.

Korzystanie z pomocy dla nauczyciela przewiduje autor, wskazując na 3 rodzaje źródeł, z których nauczyciel może korzystać, planując pracę: 1) uwagi teoretyczne, 2) materiały zgrupowany w-g. pewnych zagadnień (np. zbiór wierszy na choinkę, uroczystości i t. p.), 3) plany, rozkłady i lekcje typowe. Z dwóch pierwszych źródeł korzystanie jest konieczne, z trzeciego z pewnym zastrzeżeniem. Wielką pomocą dla nauczyciela byłby zbiór aktualnych wierszy, czytanek, pieśni i t. p.

Wyniki nauczania należy sprawdzać w ciągu całego roku, lecz przynajmniej dwa ostatnie miesiące autor poleca poświęcić specjalnie tej sprawie. Badanie wyników możemy czynić także za pomocą testów wiadomości, ułożonych przez nauczyciela danej szkoły indywidualnie, lub zbiorowo na podstawie wyników, podanych w programach. Czuwanie nad jakością wyników należy do wszystkich, od kogo one pośrednio czy bezpośrednio zależą, żeby reforma szkolna mogła być dokonana najlepiej.

Brześć n.B.

H. S.

Nowe programy i ich realizacja.

(Uwagi z notatnika hospitacyjnego kierownika)

Artykuł dyskusyjny.

Świadomość głębokiej odpowiedzialności za realizację nowych programów, poruczoną nauczycielstwu, rodzi troskę o należyte przygotowanie mas nauczycielskich do włożonego na nie obowiązku przebudowy w wielu razach psychiki jednostkowej i zbiorowej mentalności nauczyciela.

Stąd metodyczna i planowa akcja doształcania na specjalnych kursach, poruszania zagadnień programowo-ustrojowych w czasopiśmie i t. p.

Nauczycielstwo zdaje sobie sprawę nie tylko z ciężkiej na nim misji, ale i z odpowiedzialności: bezpośredniej przed władzami i, ważniejszej, odpowiedzialności, że się tak wyrażę, historycznej.

Inicjonowanie przez nauczycielstwo kursów programowo-ustrojowych, gorliwe zaopatrywanie się w projekty programów,

studjowanie ich i omawianie na konferencjach rejonowych i posiedzeniach Rad Pedagogicznych, poszukiwanie lektury pomocniczej, pouczającej praktycznie o metodach i sposobach podejścia do zagadnień programowych w nowym ujęciu, wszystko to świadczy, że nauczycielstwo pragnie należycie spełnić swój obowiązek obywatelski i zawodowy.

Ileż jednak przeszkód i trudności, tkwiących w samym nauczycielu, nie mówiąc o szeregu przeszkód zewnętrznych i zależnych nie tylko od niego. W pierwszym rzędzie będziemy tu mieli do czynienia z nawykami, z którymi niepodobna się nie liczyć, sięgającymi często do szkoły tradycyjnej, do metody werbalnej, paznokciowej.

Drugą grupę stanowi nauczycielstwo młode, pracujące zaledwie od lat kilku. Przeważnie ludzie zapaleni do pracy, z inicjatywą, chętni, ale też z pewnymi nawykami, zresztą nie tak niebezpiecznymi, jak w wypadku pierwszym. Tu spotkać się można z pewnym uporem i pewnością siebie, wypływającą czasami z pewnego rodzaju „fetyzysmu“ pedagogicznego. W kwestjach spornych przecinają oni sprawę słowami: u nas w seminarjum robiono tak, nasz dyrektor zawsze zalecał to a to, nasz metodyk, znana siła w kraju, radził właśnie tak, na kursie wakacyjnym specjalnie kładziono nacisk, by postępować w ten właśnie sposób i t. p.

Mając do realizowania nowy program, nauczyciel taki nie pamięta, że obowiązkiem jego jest stale kontrolować i korygować swoją pracę i podejścia do poszczególnych zagadnień, a nie trzymać się tego, co usłyszał, lub wyczytał przed paru laty, choćby w najaktualniejszym dziele metodycznym; pamiętać musi, że w dążeniu do doskonałości, w walce z rutyną, w szukaniu nowych lepszych dróg, często i mistrz zmienia zdanie. Zresztą nieobojętna tu jest sprawa różnorodności środowiska i warunków pracy, sprawa wieku, związanych z tem zainteresowań dziecka i wpływających stąd różnych sposobów podejścia do tych samych nieraz zagadnień.

Jest i trzecia grupa nauczycieli, może najmniej stosunkowo liczna, która dość pewnie stąpa wśród całego splotu zagadnień, jakie przynoszą nowe programy. Może ona powinna ująć w swe ręce inicjatywę i pracę w kierunku instruowania reszty kolegów. Nie przyjdzie im to zbyt trudno, gdyż walory pedagogiczne, którymi dysponują, zgóry predystynują ich do roli naturalnych przodowników.

Osobowość więc nauczyciela odgrywać będzie, jak zresztą zawsze odgrywała, decydującą rolę przy realizacji programu, choćby najdoskonalszego, który mimo, że daje rzeczy konkretne, zawsze martwym będzie do chwili, póki nie tchnie weń swego

zycia nauczyciel, tem subtelniej pracujący nad jego wypełnieniem, im bardziej subtelny i nieszablonowy jest ten program.

W dyskusjach pohospitacyjnych lub przygodnych z kolegami, stwierdzam, że znają program, powiemy, kl. IV czy VII, jednak podejście do tematu czy zagadnienia trąci myśzką. Odwołuję się do programu. I ze zdziwieniem słyszy się odpowiedź: W tym oddziale nowy program jeszcze nie obowiązuje. Tak, zgoda co do materiału, ale nie co do podejścia. Trudno przecież, ucząc np. w kl. V i VII-ej, w której stary program co do materiału obowiązywać będzie do roku szkolnego 1935/36 włącznie, w podobnych i pokrewnych zagadnieniach czy tematach podchodzić w klasie V-ej „po nowemu“, a w VII-ej „po staremu“.

Taki dualizm nie może mieć miejsca. Duch nowych programów, sposoby podejścia, traktowanie spraw i zagadnień wychowawczych już dziś musimy oprzeć we wszystkich klasach szkoły powszechnej na nowych programach, względnie ich projektach. Inaczej być nie może.

Kwestja metody. Nieporozumienie największe spotyka się u tych, którzy przesłuchali kursy programowo-ustrojowe. Na jednej i drugiej lekcji wydaje mi się, że podejście niezbyt jest przemyślane i metoda jest jakaś nieokreślona, sprawia trudności dzieciom. Dyskusja. Dowiaduję się, że na kursach prelegenci podkreślali, iż metoda w nowych programach schodzi na plan dalszy, na pierwszym planie stoją wyniki nauczania. Uważam, że zachodzi tu duże nieporozumienie. Poza nieporozumieniem tkwi tu duże niebezpieczeństwo i szkoda tak dla samego nauczyciela, jak i dla dziatwy. Swoboda—to nie swawola, czy buszowanie po zawodnych nieraz bezdrożach i marnowcach w dziedzinie metodyki.

Te i tym podobne tematy i niedopowiedzenia muszą być wyjaśniane w dyskusjach i artykułach. Niema tu bowiem złej woli, a tylko nieporozumienie, wcale nie przyczyniające się do właściwego pojmowania i realizowania nowych programów.

Tak samo wiele niespodzianek spotyka się w odniesieniu do treści samych programów. Nauczyciel twierdzi, że zna nowy program „napamięć“. Okazuje się, że istotnie zna doskonale wszystko, co dotyczy ilości i jakości zakreślonego materiału naukowego na poszczególne klasy. Natomiast uwagi w programie, stanowiące istotną składową część programu, drukowane drobniejszym nieco drukiem, czyta pobieżnie.

Skutki tego w praktyce: „Pisanie ze słuchu w kl. II-ej“, powiada nauczyciel, prowadzący lekcję, „ma na celu opanowanie przez dzieci zakreślonego dla tej klasy materiału ortograficznego. Stosuję je często, bo dzieci piszą źle“. A przecież

w uwagach mówi się, że pisanie ze słuchu ma na celu przede wszystkim sprawdzenie stopnia opanowania poznanego już przez dzieci materiału ortograficznego.

Drugi przykład: W tej samej klasie na lekcji rysunków męczą się dzieciny nad kopjowaniem z książek dość trudnego dla nich do ujęcia, ze względu na dużą ilość szczegółów, rysunku, ilustrującego czytanekę. Nauczyciel pewny, że jest w zgodzie z programem, który przewiduje rysunek ilustracyjny. Na zapytanie, czy lekcję uważa za metodyczną i zgodną z programem, powiada, że tak. Czytał program, uwag nie czytał.

Jeszcze jeden przykład: Historia w kl. V-ej. Sciany, po paru tygodniach nauki, obwieszane datami na tablicach, sporządzonych przez dzieci, mimo że przewiduje się tylko sześć dat zasadniczych. Okazuje się, że nauczyciel zna program. Ale ma swój argument: „To przecież dla dzieci nie jest takie trudne; czy to co szkodzi komu, jak będą wiedziały jeszcze drugie sześć dat“, równie, zdaniem nauczyciela, ważnych. Mamy tu do czynienia z nawykiem encyklopedyczności.

Przykładów takich, spowodowanych bynajmniej nie złą wolą czy lekceważącym stosunkiem do nowych programów, możnaby przytoczyć wiele, a wszystkie wskazują na to, że dużo jeszcze pracować musimy, by naprawdę poznać programy, ich strukturę i ducha.

Bywają i takie wypadki, że nauczyciel, ucząc np. w I-ej i V-ej kl., zapoznał się dość dobrze z ich programem, lecz nie interesuje się programami w innych klasach, ponieważ w nich narazie nie uczy. Uważam to za szkodliwe, albowiem każdy nauczyciel musi orientować się w całokształcie zagadnień programowych. Usuwanie się od tego obowiązku uniemożliwia twórczą krytykę czy dyskusję na konferencjach, posiedzeniach Rad Pedagogicznych i t. p.

A teraz wniosek: Sprawa realizacji programów jest sprawą nie tylko żywotną, ale wciąż i stale otwartą i aktualną. Nauczyciel musi je poznać i zgłębić, stale doskonalić się i obmyślać środki, które prowadzić mają do najlepszych wyników. J.

Sprawozdanie

z kursu dla instruktorów Straży Przedniej Okręgu Brzeskiego

W dn. 11 i 12 listopada b. r. odbył się w Brześciu n. Bug. kurs dla instruktorów S. P. z Okręgu Szk. Brzeskiego.

Otwarcia kursu dokonał Kurator O.S.B., p. R. Petrykowski, zwracając uwagę instruktorów na konieczność wewnętrznej okrzepnięcia zespołu przed rozpoczęciem prac realiza-

cyjnych terenie, brak bowiem wyrobienia, zaczynanie i niedoprowadzanie zamierzeń do końca mogłoby tworzące się charaktery młodzieży sprowadzić na bezdroża.

„Młodzież powinna”—mówił dalej p. Kurator—„mieć przykład świadczenia, że jej obowiązkiem jest dawanie przykładu kolegom, że nie może choćby nawet znacznymi wynikami działalności społecznej pokrywać zaniedbań w codziennej pracy szkolnej.

Zwartość zespołu jest zależna od uświadomienia sobie przez uczestników ideologii, od przeświadczenia, że jest związkiem nowych rzeczy. Ideologia musi wnikać przez intelekt do charakteru. Podstawą zespolenia uczestników będzie troska o dobre imię członka zespołu; to wytworzy poczucie honoru i zapał. Jeżeli się wśród uczestników ugruntuje przeświadczenie, że ich praca przynosi zaszczyt, a błędy ujmę całej organizacji, to to może wyzwolić energję, która popchnie ich do owocnego działania w myśl założeń programowych“.

Na kursie omówiono drogą prelekcji z pytaniami następujące zagadnienia:

- 1) Geneza S. P. na tle społeczno-ideowem.
- 2) Założenia programowo-organizacyjne S. P.
- 3) Jak powstaje zespół.
- 4) Struktura organizacyjna S. P.
- 5) Tereny prac realizacyjnych poza szkołą i w szkole; stosunek zespołu do organizacyj szkolnych.
- 6) Współpraca ze Związkiem Strzeleckim.
- 7) Współpraca z Organizacją Młodzieży Pracującej. (O. M. P.)
- 8) Specjalne tereny prac realizacyjnych zespołów żeńskich.
- 9) Współpraca z Kołami Młodzieży Wiejskiej.
- 10) Praca wewnętrzna zespołu:
 - a) prace samowychowawczo-ideowe,
 - b) odprawy,
 - c) zebrania i akcje przygodne.
- 11) Stosunek zespołu do szkoły.
- 12) Zagadnienie polityczności S. P.
- 13) Stosunek instruktora do zespołu.

W drugim dniu kursu instruktorzy składali sprawozdania w z.g. następującego planu:

- 1) Charakterystyka zespołu i terenu jego pracy.
- 2) Prace dokonane.
- 3) Plan pracy na b. r.

Celem zrealizowania postulatów współpracy instruktorów całego okręgu postanowiono:

- 1) wydawać biuletyn okręgowy,
- 2) zorganizować w czasie ferij Bożego Narodzenia w myśl wytycznych Głównego Wydziału Wykonawczego kilkudniowy kurs instruktorski,
- 3) dzielić się drogą korespondencji spostrzeżeniami oraz streszczeniami i recenzjami przepracowanej lektury.

W ramowym planie pracy Okręgu na b. r. przewiduje się następujące akcje:

- 1) zlot kierowników zespołów ew. wszystkich uczestników S. P. na wiosnę b. r.,
- 2) zorganizowanie wycieczki uczestników S. P. Okręgu Brzeskiego na Śląsk i przyjęcie na Polesiu wycieczki S. P. z Okręgu Śląskiego.

Na zakończenie odbyła się towarzyska herbatka, poczem wysłano depeşe, wyrażające gotowość do pracy w myśl założeń Straży Przedniej, do ob. prezesa Adama Skwarczyńskiego i ob. nacz. organizacji J. Pic de Replonge'a.

Z W Y D A W N I C T W.

Nr. 5/15 *Zrębu* przynosi nast. artykuły:

1. *Ewy Stawisz „Poczucie odpowiedzialności“* (Odpowiedzialność za dokonaną reformę szkolną i reformę programów nauczania bierze nauczycielstwo wszystkich stopni, władze oświatowe i całe społeczeństwo. Trzeba nie tylko rozumieć konstrukcję i ducha nowych programów, ale i głęboko wierzyć, że budujemy nową Polskę, a w nowej Polsce nowego człowieka).

2. *Stanisław Seweryn. „Elementy środowiskowe w nowych programach“*. (Poznanie oraz pełne zrozumienie właściwości danego środowiska i jego psychiki umożliwia wywieranie odpowiedniego wpływu dla umocnienia w niem organizmu państwowego. Ze względu na niejednorodność etnograficznego terenu Polski, polityka wychowania przez państwo tworzy na każdym terenie takie warunki pracy, w których wszelkie możliwości, przyczyniające się do wzrostu sił państwa, rozwijają się będą w zgodzie z tendencjami danego środowiska. Szkoła musi być związana z życiem wogóle, a z życiem swojego środowiska w szczególności, musi umieć przystosować pracę wychowawczą i dydaktyczną do warunków życia danej miejscowości, jej kultury, charakteru i potrzeb jej mieszkańców. Na tle tego zasadniczego ujęcia autor omawia szczegółowo elementy środowiskowe w nowych programach, uzupełniając je niezmiernie ciekawymi materiałami etnograficznymi w zakresie kultury

duchowej i materialnej poszczególnych dzielnic Polski).

3. Dr. Eugeniusz Zdrojewski. *Zagadnienie wychowania państwowego młodzieży niepolskiej*. (Autor rozwija dwie tezy: Polska, dążąc w całej pełni do rozwoju kultury narodowo-polskiej, nie chce odbierać żadnej niepolskiej narodowości jej ojczystego języka i możliwości rozwoju własnej kultury narodowej — Polska musi i chce dążyć do zespolenia narodowości, zamieszkujących Rzeczpospolitą dla wytworzenia wspólnoty kulturalnej nie narodowo-, lecz państwowo-polskiej. Podkreśla ważność zagadnienia nauczania w szkołach dla młodzieży niepolskiej przez nauczycieli narodowości niepolskiej w duchu państwowo-polskiego wychowania).

4. Dr. Adolf Hirschberg. *Problem konstrukcji historii w szkole dla dzieci żydowskich*. (Jeżeli historia ma być środkiem wychowawczym, który trafi do dziecka żydowskiego, dzieje Polski muszą być dlań nie zjawiskiem, które wyrastało poza sferą jego zainteresowania, lecz wrastającym w jego przyszłość, nierozzerwalnie wiążącym się z nią. Poznając i odczuwając historię państwa polskiego, musi ono odnajdować w niej i swoją tradycję dziejową. Jeśli tego momentu w wychowawczej pracy szkolnej nie uwzględnić, szkoła żyd. będzie formalnie tylko i powierzchownie się akomodowała, o oddaniu się dla spraw państwa nie będzie mogło być mowy).

Poza temi zasadniczymi artykułami omawiają: Naczelnik Wydziału Szkół Śr. Ministerstwa W. R. i O. P. *Wł. Galecki* oraz Dr. *H. Leleszówna* palącą kwestję postawy wizytatora, jego roli i zadań; *Fr. Zawadzki* i *Jerzy Ostrowski* artykuł prof. Bystronia o wychowaniu państwowym (w nr. 2 Kultury Pedagogicznej), który narobił trochę hałasu; *T. Męczkowska* współczesny stan szkolnictwa koedukacyjnego w Polsce i innych krajach.

Bogaty dział recenzji książek oraz czasopism pedagogicznych dobrze orientuje w literaturze i źródłach z dziedziny wychowania obywatelskiego w Polsce i innych krajach.

W Kronice są interesujące impresje z wizytacji kół prowincjonalnych *Zrębu* w siedzibach Kuratorów Okręgów Szkolnych w Wilnie, Lwowie, Równem, Brześciu, Lublinie, Krakowie i Katowicach.

S. Kazura — 30 pieśni dziecięcych na jeden głos.

Ostatnio wyszedł z druku zbiorek pieśni Stanisława Kazury p. t. „30 pieśni dziecięcych na jeden głos“.

Śpiewniczek niniejszy zawiera piosenki rozmaitego stopnia trudności, tak pod względem rytmicznym, jako też intona-

cyjnym. Zachowując piękną formę artystyczną, autor uwzględnił poziom muzyczny dziecka i jego zdolności przyswajania melodyj. — Szczególnie na uwagę zasługują „Śpij Haniu, Wizyta krów, Sady, Żołnierska kapela, Do motyla, Kolysanka“, — nie omijając drugiej grupy, o konstrukcji bardziej nowoczesnej, jak „Wędrownka słonka, Misie i t. p.“

Całość zebrana doborowo i metodycznie, łatwo rozwiązuje wymagania programu, a z drugiej strony następcza szerokie możliwości koncentracji.

Ostatnią piosenką jest fragment słynnego oratorjum „Lot“, która mimo swego piękna w zrozumieniu muzyki współczesnej, natrafi na trudności w wykonaniu, gdyż pod względem rytmiki i intonacji daleko wyprzedza swoje poprzedniczki.

Tekst naprawdę dziecienny. Autorzy, jak: Kossuthówna, Makuszyński, Orłot, Czarkowska, Kwiecińska i inni, znając świat dziecięcy, w treści nie przekraczają poza orbitę pojęć. Jest tam mowa o zwierzątkach, ptaszkach, porach roku, żołnierzach, laleczkach i t. p.

Dруга część, to podkład fortepianowy. Tu już kompozytor nie krępował się względami technicznymi. Licząc się jednak z przeciętną umiejętnością gry na fortepianie wśród nauczycielstwa, należało i tutaj zachować prymityw i prostotę, co w dużej mierze ułatwia pracę nauczycielowi.

Wydawnictwo „Naszej Księgarni“ starannie wywiązało się pod względem wyglądu estetycznego, dając dobry papier, piękną okładkę i wyraźny druk.

Reasumując powyższe, śpiewnik ten winien znaleźć się w repertuarze każdego nauczyciela śpiewu.

Witek — Brześć.

Dr. *Marja Librachowa*, *Psychologja pedagogiczna* (w ćwiczeniach). Warszawa 1933 r. Nakł. Gebethnera i Wolffa.

Nauczanie psychologii pedag. nie może ograniczać się do wykładu, trzeba oprzeć się na ćwiczeniach, które wprowadzają w pełne zrozumienie zagadnień psychologicznych, i łączą nie ze zdobyciem teoretycznych podstaw umożliwiają ogarnięcie całości w uporządkowany system pojęć.

Nauczyciel psychologii w seminarjach ma zawsze trudności przy ustosunkowaniu obu tych momentów dydaktycznych — wykład, ćwiczenie — względnie z trudem przychodzi mu dobór odpowiednich ćwiczeń. Książka Librachowej, pierwsza tego rodzaju w Polsce, ułatwia nie tylko orientowanie się w materiale, ale i doborze ćwiczeń, tembardziej, że jest dziełem długiej praktyki. Autorka przytacza ćwiczenia oparte na introspekcji, na obserwacji, na metodzie eksperymentalnej, ćwiczenia, polegające na analizie wytworów psychicznych.

Uczy przytem metod pracy naukowej, które w dzisiejszej szkole, choć w zakresie może propedeutycznym, są niezbędnie potrzebne. Przecie stale spotykamy się z zapytaniami: Jak badania przeprowadzić, jak zbierać materiał, jak go opracowywać i formułować wnioski?

Ze studjum książki odniesie korzyść nietylko nauczyciel specjalista, lecz każdy nauczyciel. L.

„I S K R Y“.

I s k r y, tygodnik dla młodzieży gimnazjalnej. „*I s k r y*“ są dziś jedynym w Polsce tygodnikiem dla młodzieży dojrzałszej i spełniają dobrze swe zadanie. W każdym numerze znajdują czytelnicy popularne, jednak dobrze naukowo opracowane artykuły, nowele, odcinek powieści, poezje, nadto dwustopnicową „Gazetkę“, dającą przejrzysty konspekt ostatnich wypadków politycznych, gospodarczych i społecznych. „Nasze listy“ utrzymują stały, serdeczny kontakt Redakcji z czytelnikami, „Rozrywki“ dają wiele przeróżnych konkursów.

Pismo redagowane jest żywo i starannie, dobór ilustracji zawsze bardzo interesujący, nic więc dziwnego, że „*Iskry*“ przetrwały wiele trujących chwil i trwają w obecnym trudnym, kryzysowym okresie, że zdobywają sobie ciągle nowych czytelników i przyjaciół. Życzyć należy, by przetrwały jeszcze wiele, wiele lat, dobrze zasługując się młodzieży i społeczeństwu.

KSIĄŻKI NADEŚLANE.

WYDAWNICTWA ZAKŁADU NARODOWEGO
im. OSSOLIŃSKICH WE LWOWIE.

1. Zbiór materiałów dla organizatorów Dnia Sienkiewicza. 1933 r.

2. *A. Mikulski, J. Salwi*. W Lipkach. Czytanki polskie dla II klasy szkoły powszechnej. 1933 r.

3. *J. Balicki i S. Maykowski*. — Pieśń o ziemi naszej. Piąty rok nauki języka polskiego w szkołach powszechnych. 1933 r.

4. *W. Moszczeńska i H. Mrozowska*. — Podręcznik do nauki historii na pierwszą klasę gimnazjalną. 1933 r.

WYDAWNICTWA KSIĄŻNICY-ATLAS.

John Dewey. Moje pedagogiczne Credo. Tłomaczył Józef Pieter i Szkoła a społeczeństwo. Tłom. R. Czaplińska-Muśtermilchowa. Lwów-Warszawa, 1932.

Dr. Kazimierz Sośnicki. Podstawy wychowania państwowego.

Dr. Ed. Claparède. Wychowanie funkcjonalne. Tłom. Marja Ziemińska.

Punktem wyjścia pracy wychowawczej jest dziecko; przez wychowanie funkcjonalne autor rozumie to wychowanie, które uważa potrzebę dziecka, jego dążność do osiągnięcia jakiegoś celu, za dźwignię działania, jakie się chce w niem wywołać.

John Mac Cunn. Kształcenie charakteru. Tłom. Z. Jętkiewiczowa.

Józef Mirski. Współdziałanie młodzieży w pracy wychowawczej szkoły.

WYDAWN. NASZEJ KSIĘGARNI, S.A. Z. N. P.

Gladys Lowe Anderson. Ciche czytanie w świetle badań psychologicznych i pedagogicznych. Tłom. Hanna Dobrowolska. Warszawa, 1932.

Małą dotychczas zwracano uwagę na technikę umiejętności czytania — stąd konieczność zbadania procesu czytania głośnego i cichego, oraz przemian, jakim ten proces ulega, zależnie od celu czytania (t. j. nastawienia psychicznego czytelnika). Autorka omawia zagadnienie „jak uczyć czytać“ — oraz przytacza szereg testów cichego czytania.

„*Siedem pieśni ludowych ziemi Lubelskiej*“.

Dla szkół powszechnych do wykonania sopran-unisono, chórów szkół średnich, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, organizacji młodzieży, chórów amatorskich — wyszł z druku zeszyt pieśni ludowych Lubelszczyzny p.t. „*Siedem pieśni ludowych ziemi Lubelskiej*“ na chór mieszany w układzie Józefa Chmury. Nakładem Dziennika Urzędowego Kurat. O. S. Lubelskiego. Cena 1 zł. Zamówienia zbiorowe i indywidualne należy nadsyłać do Administracji Dziennika Urzędowego Kuratorjum O. S. w Lublinie. Wpłacać na konto P. K. O. 30617 z dopiskiem „Pieśni ludowe“ lub przekazem pocztowym z uwagą o przeznaczeniu przesyłki.

„*Międzynarodowa Korespondencja Szkolna*“.

Polska Komisja Współpracy Intelktualnej przy Lidze Narodów wydała broszurkę Zbigniewa Zaniewickiego p. t. *Międzynarodowa Korespondencja Szkolna*. (Historja, Cel, Organizacja, Metoda pracy). Broszura ma na celu zaznajomienie z Międzynarodową Koresp. Szk. i pragnie przedstawić realne korzyści, które może dać jej rozwój w Polsce.

M. K. S. wyzyskuje pewne wartości psychiczne młodzieży (ciekawość, zamiłowanie do podróży, do poznawania obcych krajów i t.) dla nauki języka oraz zaznajomienie jej z historją i kulturą obcych krajów, ich geografją, ich życiem współczesnem. Korespondencja w obcym języku zmusza ucznia do poznawania słownictwa i gramatyki języka obcego — odczytywanie, omawianie listów ww klasie ożywia lekcję, treść listu

w obcym języku, to dla młodzieży nie martwy tekst książek szkolnych, lecz żywa, pulsująca mowa rówieśników z obcego kraju.

Informacyj o P. K. S. udziela Polska Komisja Międzynarodowej Korespondencji Szkolnej — Warszawa, Pałac Staszycyca, lokal Polskiej Komisji Współpracy Intelktualnej przy Lidze Narodów.
L.

WYDAWNICTWA I ŚRODKI NAUKOWE, DOZWOLONE DO UŻYTKU SZKOLNEGO.

Ministerstwo W. R. i O. P. uznało następujące wydawnictwa i środki naukowe za dozwolone do użytku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 poz. 19, Nr. 2 pozycja 45, Nr. 3, poz. 82, Nr. 6 poz. 122, Nr. 7 poz. 134, Nr. 10 poz. 156 z roku 1935).

I. PODRĘCZNIKI.

Ks. Archutowski R. Krótki zarys historii Kościoła katolickiego. Podręcznik szkolny. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań, 1931 — dla uczniów szkół powszechnych (Nr. I Pr. 8275/31);

Bigda Ant. Wiadomości o towarach w zakresie śr. szkoły handlowej. Część I. Towary nieorganiczne. Wydanie 2. Wydawnictwo KsiążnicyAtlasu. Lwów — Warszawa, 1929 — dla uczniów średnich szkół handlowych (Nr. II 24298/29);

Bildziukiewiczowa T. Nauka pisania na maszynach. Nakładem autora. Wilno, 1932 — dla uczniów szkół handlowych (Nr. I Pr. 3000/32);

Dargielowa Al. i Rygiel L. Lubię czytać. Część II. Czytanka i ćwiczenia na trzeci rok nauki. Wydawnictwo Polskiej Składnicy Pomocy Szkolnych. Warszawa, 1931 — dla uczniów trzeciego oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 7723/31)

Gaertner H. i Lempicki St. Służ państwu. Tom pierwszy. Szlakiem bohaterów. Lwów. Nakład K. S. Jakubowskiego, 1932—dla uczniów czwartej klasy gimnazjów (Nr. I Pr. 1761/32)

Ks. Gerstmann Ad. i Ks. Szmyd G. ze współudziałem Lwowskiego Koła Stowarzyszenia Księży Prefektów. Czytania biblijne i katechizmowe. Część druga. Wydanie 2. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowski. Lwów, 1932 — dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących (Nr. I Pr. 1346/32);

Grotowska H. i Klingerowa Z. Polska czytanka dla V oddziału szkół powszechnych. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1932 — dla V oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 3806/32);

Gutman R. Ilustrowane opowiadania biblijne dla dzieci. Część I. Warszawa, 1932 — dla uczniów szkół powszechnych wyznania mojżeszowego (Nr. I Pr. 3923/32);

Gutman R. Ilustrowane opowiadania biblijne dla dzieci. Część II. Warszawa, 1932 — dla uczniów szkół powszechnych wyznania mojżeszowego. (Nr. I Pr. 3923/32).

Humnicki W. Krótki kurs towaroznawstwa. Paliwo i towary organiczne. Wydanie 3. Skład główny KsiążnicaAtlas. Warszawa, 1932 — dla uczniów liceów i szkół handlowych (Nr. I Pr. 3936/32);

Jakóbiec J. i J. Leonhardt St. Dorf und Stadt. Podręcznik niemiecki dla VI oddziału szkoły powszechnej i II klasy gimnazjalnej. Rozszerzone wydanie dziewiąte części drugiej „Pierwszej książki do nauki języka niemieckiego“ opracował J. Jakóbiec. Wydawnictwo KsiążnicyAtlas. Lwów—Warszawa, 1931 dla uczniów VI oddziału szkół powszechnych oraz II klasy szkół średnich ogólnokształcących (Nr. I Pr. 7837/31);

Kalinowski St. Nauka fizyki. Podręcznik dla szkół humanistycznych. Tom III. Elektryczność i magnetyzm. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1932 — dla uczniów w gimnazjach typu humanistycznego (Nr. I Pr. 1582/33);

Kołodziejczyk J. Botanika dla seminarjów nauczycielskich. Część II. Rośliny zarodnikowe. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1932 — dla uczniów seminarjów nauczycielskich, szkół średnich ogólnokształcących i słuchaczy Wyższych Kursów Nauczycielskich, oraz jako książkę do bibliotek nauczycielskich (Nr. I Pr. 1624/32);

Koziński L. i Moycho S. Fizyka i Chemja. Część I. Dla oddziału VI. Wydanie 12. Wydawnictwo Gebethnera i Wolfa. Warszawa, 1931 — dla uczniów VI oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 1427/32);

Krantz A. Rachunki dla szkół powszechnych. Podręcznik ze wskazówkami metodycznymi dla nauczycieli. Część I. Wydanie 3. 1930. Część II. Wydanie 3. 1929. Część III. Wydanie 2. 1930. Część IV. Wydanie 2. 1930 — dla nauczycieli szkół powszechnych (Nr. I Pr. 8280/31);

Kramer H. Wyimki z Tory I i II Księgi Mojżeszowej. Część I dla kl. VI szkoły powszechnej wedle programu nauki religii mojżeszowej w szkołach powszechnych siedmioklasowych. Nakład H. Kramera. Stanisławów, 1930 r.

Kramer H. Wyimki z Tory III, IV i V Księgi Mojżeszowej. Część II dla kl. VII szkoły powszechnej dla uczniów szkół powszechnych przy nauce religii mojżeszowej (Nr. II. 12363/30);

Krantz A. Zbiór zadań rachunkowych dla szkół powszechnych. Książeczka dla uczniów. Część I. Pierwszy rok nauki. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha, Poznań, 1931 — dla uczniów I oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 8279/31);

Krantz A. Zbiór zadań rachunkowych dla szkół powszechnych. Książeczka dla uczniów. Część II. Drugi rok nauki. Wydanie 2. 1932 — dla uczniów szkół powszechnych (Nr. I Pr. 8279/31);

Krantz A. Zbiór zadań rachunkowych dla szkół powszechnych. Książeczka dla uczniów. Trzeci rok nauki. Wydanie 2. 1931 — dla uczniów szkół powszechnych (Nr. I Pr. 8279/31);

Krantz A. Zbiór zadań rachunkowych dla szkół powszechnych. Książeczka dla uczniów. Część IV. Czwarty rok nauki. 1931 — dla uczniów szkół powszechnych (Nr. I Pr. 8279/31);

Krantz A. Zbiór zadań rachunkowych dla szkół powszechnych. Książeczka dla uczniów. Część V. Piąty rok nauki. 1931 — dla uczniów szkół powszechnych (Nr. I Pr. 8279/31);

Kubski B., Kotarbiński M., Szelburg-Zarembina E. Elementarz. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1932 — dla uczniów pierwszego oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 2929/32);

Lipa A. i Gajęcki A. Arytmetyka handlowa. Część II. Skład główny Gebethner i Wolff. Warszawa, 1932 — dla uczniów liceów i szkół handlowych (Nr. I Pr. 3002/32);

Lorentz L. Metodyczny kurs języka niemieckiego. Część druga. Nakład L. Lorentza. Skład główny w księgarni Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1929 — podręcznik dozwolony tymczasowo dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących (Nr. I Pr. 150/32);

Ks. Lubelski J. Dogmatyka katolicka. Podręcznik szkolny. Nakładem autora. Kraków, 1932 — dla uczniów klasy 7-ej szkół średnich ogólnokształcących (Nr. I Pr. 2316/32);

Nanke Cz. Wypisy do nauki historii nowożytnej. Część druga. Od pierwszego rozbioru Polski i wybuchu rewolucji francuskiej do czasów najnowszych. Wydanie 2. Wydawnictwo KsiążnicyAtlas. Lwów—Warszawa, 1931 — dla uczniów klasy szkół średnich ogólnokształcących (Nr. I Pr. 8779/31);

Niemcówna St. Kraków. Krajoznawstwo. Część pierwsza: Ćwiczenia — sprawozdania. Część druga: Atlasik konturowy do ćwiczeń. Biblioteka geograficzno-dydaktyczna. Wydawni-

ctwo KsiążnicyAtlas. Lwów—Warszawa, 1932 — dla uczniów szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących Okręgu Szkolnego Krakowskiego, ora z jako książkę pomocniczą dla nauuczycieli (Nr. I Pr. 4338/32);

Perkowska Z. i Hertzberżanka M. Mowa ojczysta. Książka do czytania na klasę pierwszą. Wydanie XI. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej. Warszawa, 1931 — dla uczniów I klasy szkół średnich ogólnokształcących (Nr. I Pr. 3282/32);

Perkowska Z. i Hertzberżanka M. Mowa ojczysta. Książka do czytania dla III oddziału szkół powszechnych lub klasy wstępnej szkół średnich. Wydanie XI. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej. Warszawa, 1932 — dla uczniów III oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 3621/32);

Pfauówna Z. i Rossowski St. Pierwsze czytania dla szkół powszechnych. Część pierwsza. Dla oddziału drugiego. Wydanie 13. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1932 — dla uczniów drugiego oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 2104/32);

Radliński T. Geografja dla szkoły powszechnej. Kurs oddziału piątego. Nasza ziemia. Wydanie 13. Nakład autora. Warszawa, 1932 — dla uczniów V oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 436/32);

Radliński T. Świat i jego mieszkańcy. Antarktyda, Australia, Afryka, Ameryka, Azja i Europa. Kurs oddziału szóstego. Nakładem autora — dla uczniów szóstego oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 438/32);

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Matematyka. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Oddział IV. Wydanie III. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań, 1932 — dla uczniów czwartego oddziału szkoły powszechnej (Nr. I Pr. 4359/32);

Sawicki L. Geografja dla IV stopnia siedmioklasowej szkoły powszechnej. Wydanie 21. Wydawnictwo Księgarni Geograficznej „Orbis”. Kraków, 1931 — dla uczniów IV oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 1336/32);

Sawicki L. Geografja dla VI stopnia siedmioklasowej szkoły powszechnej. Wydanie 8. Wydawnictwo Księgarni Geograficznej „Orbis”, Kraków, 1929 — dla uczniów VI oddziału szkół powszechnych (Nr. II Pr. 17578/32);

Szober St., Niewiadomska C., Bogucka C. Nauka pisowni we wzorach i ćwiczeniach. Zeszyt II A, wydanie 20, 1931; zeszyt II B, wydanie 15, 1931; zeszyt III A, wydanie 10, 1931; zeszyt III B, wydanie 10, 1930. Wydawnictwo Gebethnera i

Wolffa. Warszawa — jako ćwiczenia ortograficzne dozwolone do użytku uczniów szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących oraz seminarjów nauczycielskich (Nr. I Pr. 1482/32);

Tauber M. i Wajngarten J. Mała historia biblijna. Dla drugiego oddziału szkół powszechnych. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Szkoła“, 1931 — dla uczniów szkół powszechnych wyznania mojżeszowego (Nr. I Pr. 7921/31);

Tauber M. i Wajngarten J. Mała historia biblijna. Dla trzeciego oddziału szkół powszechnych. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Szkoła“, 1931 — dla uczniów szkół powszechnych wyznania mojżeszowego (Nr. I Pr. 7921/31);

Tauber M. i Wajngarten J. Mała historia biblijna. Dla czwartego oddziału szkół powszechnych. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Szkoła“, 1931 — dla uczniów szkół powszechnych wyznania mojżeszowego. (Nr. I Pr. 7921/31);

Wojtowicz Wł. Tablice matematyczno-fizyczne czterocyfrowe. Do użytku szkół średnich. Wydanie 9. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1931 — dla uczniów szkół średnich ogólnokształcących (Nr. II. 915/31);

Złobicka J. Czytania dla szkół powszechnych. Część pierwsza. Dla oddziału drugiego. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1932 — dla uczniów drugiego oddziału szkół powszechnych (Nr. I Pr. 3329/32).

Biblioteka Szkoły Powszechnej

o g ł a s z a

WIELKI KONKURS DLA MŁODZIEŻY Z 100 NAGRODAMI, WARTOŚCI 1.000 ZŁ.

na najtrafniejsze odpowiedzi na następujące 4 pytania:

1. Który tomik Biblioteki Szkoły Powszechnej przyniósł mi najwięcej pożytku i zadowolenia?
2. Jaki z cyklów Biblioteki Szkoły Powszechnej najbardziej mnie zaciekawia?
3. Czego wyczekuję jeszcze od dalszych tomików Biblioteki Szkoły Powszechnej?
4. W jaki sposób przyczyniam się do rozpowszechnienia Biblioteki Szkoły Powszechnej wśród kolegów, koleżanek i znajomych?

Odpowiedzi z krótkim, prostym uzasadnieniem, przysyłać należy wprost do Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie, ul. Kurkowa 21, do dnia 1-go lutego 1934 r. Na kartkach z odpowiedzią należy podać imię i nazwisko, klasę, nazwę szkoły, miejscowość i pocztę.

Sąd Konkursowy, uproszony przez Wydawnictwo, wybierze 100 najlepszych odpowiedzi. Nagrodzony otrzyma w połowie lutego 1934 r. piękne książki, wartości 10 zł.

Dotychczas wyszły z druku następujące tomiki Biblioteki Szkoły Powszechnej:

1. <i>Wacław Sieroszewski</i> : Józef Piłsudski.	10. <i>Helena Lorensowa</i> : Imieniny Maku.
2. <i>Kazimierz Czachowski</i> : O Henryku Sienkiewiczu.	11. <i>Fryderyk Papee</i> : Lwów.
3. <i>Józef Rączkowski</i> : Polska w rodzinie narodów.	12. <i>Henryk Opieński</i> : Paderewski.
4. <i>Kazimierz Piekarczyk</i> : Czego cię Kuba od łarcerzy nauczył.	13. <i>Tadeusz Dobrowolski</i> : Rzeźba ludowa.
5. <i>Jan Kuglin</i> : Jak powstaje książka.	14. <i>Bronisław Duchowicz</i> : Działanie i nowoczesne oświetlenie.
6. <i>Brunona Bruchnalska</i> : Na własnej ziemi.	15. <i>Tadeusz Silnicki</i> : Klasztory
7. <i>Marja Czeska-Maczyńska</i> : Opowieść o św. Kindze.	16. <i>Czesław Zakaszewski</i> : Własna praca.
8. <i>Zygmunt Nowakowski</i> : Cuda teatru.	17. <i>B. Steinowa</i> : Św. Stanisław Kostka.
9. <i>Julja Jaworska</i> : Rok 1863.	18. <i>Józef Watra-Przewłocki</i> : Polacy w Ameryce.
	19. <i>Janusz Staszewski</i> : Nie masz

- pana nad ulana...
 20. *Feliks Pohorecki*: Targi i jarmarki.
 21. *Kazimierz Konarski*: Warszawa.
 22. *Bernard Chrzanowski*: Poznań.
 23. *Jerzy Gutsche*: Narodziny gazety.
 24. *Czeska Mączyńska*: Teofila Sobieska, matka króla Jana.
 25. *E. M. Schummer Szemientowski*: Litwa.
 26. *Adam Skalkowski*: Napoleon.
 27. *Jan Sokolowski*: O ptaszkach, gniazdkach i pisklętach.
 28. *Stanisław Rachwał*: Ksiądz biskup Bandurski.
 29. *Piotr Laurecki*: Chemja czarodziejka.
 30. *Walerja Szalay Groele*: Mislusińscy.
 31. *Jan Misiewicz*: Służba Policji Państw.
 32. *Majer Tauber i Jerzy Wajngarten*: Żydzi.
 33. *Kazimierz Buczkowski*: Kraków.
 34. *Tadeusz Nayder*: Mikołaj Kopernik.
 35. *Marja Jaworska*: Marszałek Foch.
 36. *Marja Swobodzianka*: Sobieski pod Wiedniem.
 37. *Franciszek Łabendziński*: O gruźlicy i sposobach zwalczania jej.
 38. *Witold Taszycki*: Nasza mowa ojczysta.
 39. *Tadeusz Krokowski*: Wujko czarodziej.
 40. *Stanisław Dedio*: Igrzyska Olimpijskie.
 41. *Tadeusz Krokowski*: Kuźnia olbrzymów.
 42. *Stanisława Słowikowska*: Potwory świata roślinnego.
 43. *Jan Biliński*: Marsz, Marsz, Dąbrowski.
 44. *Tadeusz Sinko*: Spór pióra z ołówkiem.
 45. *Gustaw Morcinek*: Łysek z pokładu Idy.
 46. *Jerzy Dobrzycki*: Wit Stwosz, mistrz dłuta.
 47. *Karol Górski*: Toruń.
 48. *Fryderyk Papee*: Święty Kazimierz, Królewicz Polski.
 49. *M. Gumowski*: Zaczęło się od grosza.
 50. *Jan A. Kraśny*: Samolot kaprala Orwicza.
 51. *Zenon Kosidowski*: Mówi do Was radjo.
 52. *Felicja Gosieniecka*: Zdobnictwo ludowe.
 53. *Stefan Papee*: Prezydent Ignacy Mościcki.
 54. *Witold Adolph*: Dzień w mrowisku.
 55. *Witold Taszycki*: Apostołowie Słowian św. Cyryl i Metody.
 56. *Zofja Lipkowska*: Gdynia.
 57. *Bronisława Wójcik-Keupru lian*: Ormianie Polscy.
 58. *Jan Bogumił Sokolowski*: Obrazki z życia ptaków w zimie.
 59. *Józef Korpała*: Maszerują Strzelcy, maszerują...
 60. *Janusz Staszewski*: Zwycięstwo pod Wiedniem.
 61. *Janusz Domaniewski*: Po-

- chodzenie zwierząt domowych.
 62. *Jan Dembowski*: Mowa zwierząt.
 63. *Jadwiga Viewegerowa*: Wędrówki ryb.
 64. *Paweł Roszko*: O wojnie gazowej.
 65. *Jan Dembowski*: Dżdżownica.
 66. *Witold Adolph*: Świat mrówek.
 67. *Jan Biliński*: Dąbrowski w Poznaniu.
 68. *Halina Zdzitowiecka-Jesieńska*: Biblioteki dawnej i dzisiaj.
 69. *Andrzej Zand*: Łódź.
 70. *Józef Watra-Przewłocki*: Wizymir.
 71. *Jadwiga Viewegerowa*: Światło w morzu.
 72. *Zygmunt Wojciechowski*: Przyczyny upadku dawnej Polski.
 73. *Jan A. Kwaśny*: Alarm gazowy.
 74. *Józef Jarzab*: Jak zachować zdrowe zęby.
 75. *Zygmunt Hetper*: Poznaj tajniki chemji.
 76. *Jan Dembowski*: Świat zwierzęcy stawu.
 77. *Marjan Stępowski*: W dżungli poleskiej.
 78. *Witold Hulewicz*: Stanisław Moniuszko, król pieśni polskiej.
 79. *Mieczysław Brahmer*: Włochy.
 80. *Dr. Alojzy Florczak*: Brat Albert i jego dzieło.
 81. *Kazimierz Czachowski*: Wacław Sieroszewski.

Biblioteka Szkoły Powszechnej w takich, ilustrowanych, o jasnej, barwnej i ciekawej treści 50-groszowych tomikach opowiada o wszystkim, co młody, bujny i twórczy umysł zająć może i zainteresować powinno.

Biblioteka Szkoły Powszechnej podaje wiadomości o Państwie Polskiem, jego przeszłości i terażniejszości; mówi o literaturze, sztuce, nauce, technice, rolnictwie, przemyśle i handlu.

Informuje o innych narodach i państwach, ich dziejach, znaczeniu i kulturze;

opisuje dzieje wielkich odkryć geograficznych i epokowych wynalazków;

służy praktycznymi i pożytecznymi wskazówkami i poradnictwem zawodowym;

opowiada o wielkich i świętych ludziach, sławionych w głośnych legendach i podaniach;

kreśli obrazki historyczne, obyczajowe i przyrodnicze, zajmując się zagadnieniami społecznymi i prawnymi;

zawiera czytanki i opowiadania różnej, często wesołej treści, oraz sztuczki dla teatrzyków szkolnych;

obejmuje wszystkie dziedziny wiedzy i nauki, oraz wszystkie działy twórczości ludzkiej.

Adres Redakcji i Administracji: Brześć n.B. —

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Materiały do części nieurzędowej nadsyłać należy pod adresem Centr. Biblioteki Pedagogicznej w Brześciu n.B., ul. Dąbrowskiego, 8.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6 zł.

Cena pojedynczego numeru 60 groszy.

Ogłoszenie na okładce: cała strona 100 zł., pół strony 60 zł.,

$\frac{1}{4}$ strony 30 złotych.

Ogłoszeń w tekście nie umieszczamy.

Konto P. K. O. Nr. 30527.

Odbito w Drukarni Literackiej w Brześciu n.B.
z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Brzeskiego.